Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TEL. 14519. POSTGIRO 114574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

Soemba.

De aankomst.

Per gouvernementsstoomer werd ik van Soembawa naar Soemba gebracht. Deze medewerking van bestuurszijde waardeer ik buitengewoon! Zonder medewerking van het Bestuur is het een onmogelijkheid de gewesten te bereizen. Heeft men zeer veel tijd, dan is het mogelijk om, door van de K. P. M. gebruik te maken, de vele eilanden te bezoeken, maar als men zooals ik het binnenland in wil, dan is het mis: dragers en paarden zijn zonder bestuurshulp meestal niet te krijgen — en dan blijft men met pak en zak aan de kust zitten.

Het landen op de kust van Soemba bij Waïkelo was niet eenvoudig. Er stond een sterke branding. De roeiboot, waarmee ik van het schip naar land voer, werd dicht bij de branding met den kop naar de golven gekeerd en het roer weggenomen. Zoo trachtten de roeiers door de hooggekuifde golven te komen. 't Ging niet vlot. Of dit aan de leiding lag, weet ik niet. Het bootje werd door een hooge golf opgenomen en op het strand gezet. De stuurman sprong er uit, 't kistje met geld, dat hij vervoeren moest, tegen de borst gedrukt. De terugkeerende golf nam het bootje mee. Ik was blijven zitten, want ik had er niet uit durven springen. De stuurman was tot over zijn middel nat geworden. Het bootje was nu overgeleverd aan de golven, die er mee speelden als ware het een kurk, die op het water dobberde.

Of de situatie gevaarlijk was, wist ik niet, want ik had terzake geen ervaring. Het bootje ging vice versa van het strand naar de kokende branding, soms van voren hoog opgeheven als een steigerend paard. De stuurman trok zich van boot, bemanning en passagier niets aan. Hij had de opdracht van zijn baas om het kistje met *f* 3500 veilig aan wal te brengen en aan belanghebbende af te geven en daaraan trachtte hij te voldoen. Hij stond te praten en te gesticuleeren met eenige mannen op het strand, wat ik van mijn schommelende zitplaats met belangstelling volgde. 't Scheen hem na eenigen tijd te gaan vervelen, want hij kwam terug en gaf aan een 20-tal Soembaneezen last het touw, dat de roeiers hadden uitgeworpen, stevig vast te houden, zoo, dat de boot door terugtrekkende golven niet weer in de branding terecht kwam. Een man, die mijn barang wou halen en een oogenblik droog op het strand stond, ging kopje onder, toen er weer een golf kwam aanrollen. Het bootje werd nu stevig vastgehouden, mijn barang er uit gehaald en op de schouders van eenige mannen aan land gedragen. Alles kwam zoo goed als droog over — vier stevige kerels namen een stoel zonder pooten op hun schouders, ik klom op dien verheven zetel en met een paar natte voeten werd ik op het strand gezet. Ik was blij, dat ik vasten grond onder mijn voeten had. Een man bood mij een drietal brieven aan: één van den assistent-resident, één van den gezaghebber en één van den predikant, alle met de mededeeling, dat ze me gaarne hadden afgehaald, maar dat ze niet konden, omdat ze ziek waren.

Onvrijwillig geldtransport.

Vroolijk was de intocht op dat eenzame niet. De stuurman vroeg me, of ik het kistj geld, bestemd voor de gewapende politie wou nemen, omdat er geen sterveling was, om ontvangst te nemen. Hij hield me een heelen del paperassen ter teekening voor. Als ik kende, was hij gedechargeerd. Ik voelde er voor om naast mijn barang ook nog een kistje veel geld onder mijn hoede te nemen. Gel kwam een hulpveearts ten tooneele, die Holl sprak. We kwamen overeen, om gezamenl zorg voor het kistje op ons te nemen. De adj veearts teekende en ik liet de barang in de brengen, die de assistent-resident van Waï ter beschikking had gesteld. Ik merk even op Waïngapoe zeker een 180 kilometer van Wa verwijderd is. Ik was met die welwillendhei ingenomen, *want anders had ik 6 zware dag te paard moeten maken door woest, onbe land* met hier en daar een zeer primitieve gelegenheid. Ik maakte dus dankbaar gebrui de auto en reed naar de pasanggrahan, een zeer primitieve logeergelegenheid. Het geld gaven we af aan den commandant der gewa politie, die me mededeelde, dat hij me gaarne had aangeboden, maar het niet kon doen, zijn echtgenoote ziek was. Ik vroeg me af, dan geen sterveling gezond was!

Altijd de hygiëne.

In de pasanggrahan gekomen, inspecteerde als steeds de klamboe. Het resultaat was, dat mijne ontpakte en die over de gescheurde kl van de pasanggrahan heen werkte. Mijn be nu schitterend beschut tegen muskieten. Dit me, na de ontvangst der brieven van de zieke schen, wat gerust. Ik knapte heelemaal op, een bediende van den commandant me namens echtgenoote een heerlijk kopje thee zond, met k jes, alles bedekt door een hagelwit servet. gezicht van reinheid deed me goed. Op mijn re heeft niets me meer gehinderd dan vuilheid onreinheid van verblijfplaatsen en menschen.

Het bevolkingsvraagstuk.

De tocht van Waïkelo via Waïkaboebak Waïngapoe langs den pas voor automobielen schikt geworden weg, was zeer interessant Zending zetelt te Taroeni, dicht bij Waïkelo.

Ik had een gesprek met de familie Van over het bevolkingsvraagstuk. Het is bekend het eiland eenigen tijd geleden door een ar bereisd, die naar het geboorte- en sterftecijfer onderzoek had ingesteld, volgens de methode Külz. Door in kampongs vrouwen, die in climaderium zijn, te vragen naar het aantal deren, dat ze hebben gebaard en het aantal nog in leven is, krijgt men een tamelijk goe zicht in het zoo belangrijke probleem. Maar één voorwaarde dient voldaan: de vrouwen ten den vrager kennen, weten, dat hij gee stuursambtenaar is, want dan vreest men d om belastingverhoogingen, heerendienst e.d. en dan krijgt men geen juiste gegevens. Het bekend, dat de uitkomst van het onderzoek gunstig is geweest voor de bevolking: laag boortecijfer, hoog kindersterftecijfer.

Een later gehouden onderzoek heeft de vens bevestigd. Toch geloof ik, dat de toekomst voor de bevolking niet zoo somber is, onderzoekingen kan worden geconcludeerd. grond deze meening op het feit, dat de vragers onbekende personen voor de bevolking waren en dat de laatste de vrouwen met hulp heeft moeten verzamelen om ze te kunnen ondervragen. Uit vaccinatierapporten zou blijken, dat het aantal kinderen minder klein dan uit de onderzoekingen der beide artsen afgeleid. Ik hoop van harte, dat de Zending bij het vraagstuk het grootste belang heeft,

...ote bekendheid met land en volk zal benutten, ...t te helpen verschaffen in de duisternis. Als ...uur en Zending samenwerken, moeten wij ...er gegevens verkrijgen, dan dit met behulp ...bij de bevolking totaal vreemde menschen, ...actief van werk en goeden wil ze ook mogen ...mogelijk is. En hebben we cijfermateriaal, ...dient men de gewoonten, zeden, huwelijks-...ruiken enz. enz. te kennen.

...Abortus *provocatus* zou op Soemba een groote ...spelen. Ook *Gonorrhoe*, door de begeleiders van ...den die uitgevoerd worden, verspreid. Typisch ...het, dat de bevolking die ziekte „sakit Soerabaja" ...mt. De Bataks noemen ze „sakit Medan". Ook ...Soemba is de aanraking met de Westersche ...schaving" noodlottig voor de menschen.

Woningen en . . . dooden-boomen.

...Waikaboebak, waar de familie Van Will me ...vrijheid aanbood, welke vriendelijkheid ik ten ...ste waardeerde, zag ik voor het eerst de echte ...ba-woningen met hun hooge, spits toeloopende ...n en de kampongs, op heuvelruggen gelegen. ...n der kampongs trof ik nog een z.g. „dooden-..." aan. Wanneer er vroeger, d.w.z. een 15-tal ...geleden, een kop was gesneld, was er groot ...in de kampong. Het afgesneden hoofd werd ...een vertakte staak opgehangen. 's Avonds ...de men er dan om heen. Als dit afgeloopen ...werd het hoofd weggenomen en vervangen ...een kop van klei tezamen gekneed. In de ...pong, die ik bezocht, kon ik er nog drie zien. ...inste mijn gids beweerde, dat de drie min of ...ronde bollen, die vastgestoken waren aan ...gevorkte staak op het dorpsplein, menschen-...en moesten voorstellen.

...interessant waren de vele graven. Die ...zijn vaak gemaakt van reusachtige blokken ... Ik zag er een, dat ettelijke duizenden ton-...woog. Het vervoer van de vindplaats naar het ...vindt op dezelfde wijze plaats als op Nias, ...op een vorkvormigen zwaren boomstam, die ...enige honderden mannen wordt voortge-...ken. Karbouwen mogen volgens den adat niet ...helpen.

...kampongs waren omgeven met wallen van ... Die muren hebben thans als verdedigings-...regel geen waarde meer. In de „voorgalerij" ...en der huizen was de geheele voorwand be-...met karbouwenhorens en varkenskinnebak-... Die tropheeën waren afkomstig van feest-...tijden. De bewoners van het huis, zei mijn ...vinden het zeer voornaam, dit groote aantal ...zen van gastvrijheid. Eigenaardig is het, dat ...ook op Mentawei groote waarde aan die horens ...beenderen wordt gehecht. In de woningen hui-...tal van gezinnen. Die dichte bewoning is zeer ...derlijk voor de verspreiding van ziekten, ter-...l het gezinsleven er in hooge mate onder lijdt.

Paarden en vee.

...De weg van Waikaboebak naar Waingapoe is ...150 kilometer lang. Hij voert langs diepe ...en in tallooze slingeringen door een vaak ...zijn dorheid woest-schoon landschap. Auto en ...rder dienen betrouwbaar te zijn. 's Nachts ...is levensgevaarlijk.

...Soemba is het land der paarden. Het gouverne-...t doet ernstige pogingen het paardenras te ...eteren. Het is een heerlijk gezicht de vlugge ...denkoppels (één hengst op 10 of meer mer-...) door het landschap te zien rennen, als ze op-...door de auto snel de vlucht nemen.

...verwilderde koeien treft men op den ...ook een enkele maal aan. Die koeien zijn nogal ...tief, zoodat het zaak is ze niet al te nauw-...g op te nemen. Door den invoer van vee uit ...sch-Indië trachtte de regeering den veestapel ...te vergrooten. Die maatregel had succes. Ik meen, ...er reeds 'n 4000 koeien zijn.

Het land der kaïns.

...Voor den toerist is Soemba het land der kaïns. Men kan ze koopen in allerlei kleuren, grootten en teekeningen. Het schijnt dat ze de laatste jaren te veel worden gemaakt, zooals de ondeskundige toerist ze wenscht. Het gevolg is, dat ze er niet mooier op worden. Het is daarom zaak bij aankoop de hulp in te roepen van een deskundige dame. Die hulp wordt steeds gaarne verleend.

Eigenaardig is het, dat de lijken van notabelen in tal van kaïns worden gewikkeld, soms 30 à 40 stuks. Die kleeden gaan mee in het graf. Ze vertegenwoordigen een aanzienlijke waarde. Bij den dood van voorname Soembaneezen werden heele kudden paarden geofferd. Waar men er liefst de mooiste dieren voor nam, was die adat niet in het belang van het paardenras. De regeering streeft er daarom naar de gewoonte te doen verdwijnen. In een der kampongs lag in een groot huis het lijk van een voor ettelijke weken overleden notabele, gehuld in naar ik meen 40 kostelijke kleeden, op een gedroogde buffelhuid, door vrouwen tot een soort kist gevormd. Eenige vrouwen hielden er dag in dag uit de wacht bij tot zoolang het lijk in de steenen doodkist wordt gelegd.

Naast de gewone kaïns vormt het kralenwerk der vrouwen een typische uiting van gevoel voor kleur en vorm.

Een hoogst eigenaardige stoffage van het landschap vormen naast de cactussen de klapperstammen, omgeven met droge djagoengkolven. Dat zijn de voorraadschuren der bevolking. Het schijnt een goede manier van bewaren te zijn. In de huizen boven de stookplaats zag ik ze in Oost-Soemba niet.

De gezondheid.

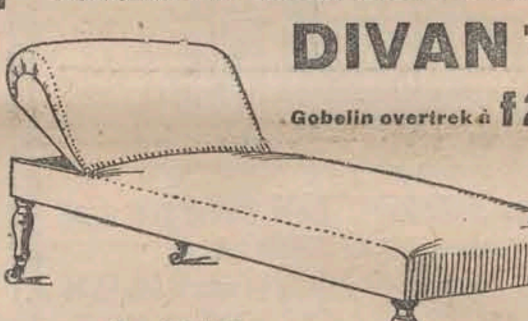
Lepra komt op Soemba veel voor. Framboesia heerscht in erge mate in West-Soemba. Slecht gevaccineerd schijnt er op Midden- en Oost-Soemba. Dit is de schuld van een vaccinateur, die zijn plicht verzaakte. Hij is, meen ik, reeds door een ander vervangen. In Waingapoe en omstreken komen veel oogziekten voor. Wellicht is dit een gevolg van de omstandigheid, dat de bevolking niet genoeg vet voor haar diëet kan krijgen.

Het kampement Wara heeft veel te lijden van malaria. Het zendingsstation Pajeli is ongunstig gelegen: de schoolkinderen hebben er zeer veel hinder van malaria. Verplaatsing van dit zendingscentrum naar 'n gezond gelegen plaats zou heel wenschelijk zijn! 't Is echter de vraag of dit mogelijk is, want het is een nederzetting, die heel wat gekost heeft. *Zoo wreekt zich ook hier weer, als op zooveel andere plaatsen, de afwezigheid van hygiënische voorlichting* en gebrek aan begrip van de groote beteekenis eener goede gezondheid voor lichaam en geest.

Pionierswerk.

Een maatregel, waarvan ik bij goede leiding veel nut verwacht, is de instelling van een gezondheidscomité te Waingapoe door den ass.-res. Middendorp. Voorzitter er van is de dokter, leden zijn de twee veeartsen, de kapitein-gezaghebber, de ass.-res. Onder dit comité staan de commissies der verschillende landaarden, elk van 3 leden, gekozen door de bevolking zelf. Elke 14 dagen inspecteeren de commissies hun terrein, waarbij ze zoowel letten op de toestanden in als buiten de huizen. Een reglement is nog in wording. Eigenaardig was het, dat de commissie op een harer eerste inspecties, op het erf van den voorzitter een broedplaats van muskieten ontdekte, waarin millienen larven zich hoogst gelukkig voelden. Als de commissies hun taak goed opvatten, en steun vinden bij het bestuur, kunnen ze hoogst nuttig werk doen, werk, dat geen geld kost, alleen wat toewijding en volharding. Ik wensch Waingapoe van harte succes toe met den pioniersarbeid.

Soemba is het eiland, dat de opmerkzaamheid der regeering heeft getrokken inzake het bevolkingsvraagstuk. Ik hoop van harte, dat binnen niet te langen tijd de gegevens verkregen zullen zijn, noodig tot een juister inzicht, dan tot dusver mogelijk. Het thans verzamelde feitenmateriaal is

DANKBETUIGING.

Ondergeteekende verklaart genezen te zijn door Dr. J. F. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a, 's-Gravenhage van een maagverzakking en darmcatarrhe, hoewel Dr. van Es en Dr. Oelthuyzen te Leiden hadden verklaard, dat operatie noodzakelijk was.

J. LAVEN, Prinsestraat 54.
Leiden.

zeer waardevol, den onderzoekers dient niets dan lof te worden toegezwaaid, maar volledig is het nog niet. Moge na het onderzoek van Soemba dat van alle eilanden in den archipel volgen, want hoogst verwonderlijk is het feit, dat van heel het groote eilandenrijk alleen het kleine Java goed bevolkt is. Voor den bloei dier vele eilanden zijn menschen noodig en die verkrijgt men het best door er het aantal autochthone bewoners te vermeerderen.

Sociaal-politieke propaganda van Indische landsdienaren.

Het Departement van Koloniën heeft de volgende bekendmaking in het licht gegeven:

Gelijk bekend, heeft de Indische Regeering het gewenscht geacht om het door haar ingenomen standpunt tegenover landsdienaren, die sociaal-politieke propaganda voeren, nader te verduidelijken.

Wat de ambtenaren in het algemeen betreft, wenscht zij iedereen vrijgelaten te zien in zijn staatkundige overtuiging, doch, zoodra het de uiting daarvan geldt, wordt van iederen landsdienaar, hoog of laag, gevorderd dat hij zich zal onthouden van daadwerkelijke propaganda, welke ontwrichting van het overheidsgezag ten doel heeft of daartoe leidt, onverschillig op welke wijze dit geschiedt, hetzij in het openbaar dan wel in het verborgen. Van de onderwijzers wordt bovendien geëischt, dat zij ook bij andere politieke propaganda of bij vakvereenigingsactie of soortgelijke uitingen van vereenigingsleven steeds met gematigdheid te werk gaan, dat zij heftige, langs het kantje der strafwet gaande taal vermijden en dat zij zich afzijdig houden, wanneer in hunne omgeving acties gaande zijn, waardoor de gemoederen in groote beroering worden gebracht.

Waar de Regeering voorts uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven, dat voor hen, die de aangegeven gedragslijn wenschen te volgen, in den Indischen staatsdienst geen plaats is, ligt het in de rede, dat degenen, die zich voorbereiden voor een landsbetrekking in Nederlandsch-Indië, eveneens met dat standpunt rekening hebben te houden. Ter voorkoming van teleurstelling in hunne verwachtingen wordt mitsdien ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat ook geen personen in den Indischen staatsdienst zullen worden opgenomen, die in het openbaar of niet in het openbaar ontoelaatbare propaganda voeren als hiervoren omschreven.

Degenen, die krachtens een aanwijzing van de Regeering zich voor den Indischen dienst voorbereiden, zullen uiteraard in de eerste plaats die reserves in acht hebben te nemen. In aansluiting aan de regeeringsverklaring in de vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 16 December 1924, dat tegenover de in opleiding zijnde aanstaande landsdienaren een soortgelijke gedragslijn, als door de Indische Regeering is aangegeven, toepassing zal vinden, wordt mitsdien ter kennis gebracht van personen, die van regeeringswege zijn aangewezen om, al dan niet onder genot van een studietoelage, voor dat doel te worden opgeleid, dat hunne bestemming voor den Indischen dienst zal worden ingetrokken, met de rechtstreeks of indirect daaruit voortvloeiende gevolgen, wanneer mocht blijken, dat zij de gestelde grenzen voor toelaatbare politieke actie hebben overschreden.

De Indiën op de a.s. Jaarbeurs.

In de Koloniale Afdeeling van de 12de Jaarbeurs, welke van 10—19 Maart 1925 te Utrecht gehouden wordt, zullen naast de algemeene uitstalling wederom eenige bepaalde onderwerpen en grondstoffen in het bijzonder in het licht gesteld worden.

Eén daarvan is de rubber, waaraan de zaal in het Jaarbeursgebouw aan den Catherijnesingel gewijd zal zijn. Een Nederlandsche fabriek, die schoenen met gevulcaniseerde rubberzolen vervaardigt, zal daar met werklieden en machines vertoonen, hoe een belangrijk deel van dat proces geschiedt. Tevens zullen er de machines, die gebruikt worden om de duurzaamheid van auto- en fietsbanden te toetsen, in werking te zien zijn.

In dezelfde zaal zal gedemonstreerd worden, hoe schoenzolen uit ruwe, ongevulcaniseerde rubber, de z.g. zoolcrêpe, aan de schoenen worden bevestigd.

Een monumentale djati-houten trap zal er zijn, treden tegen al te sterke afslijting beveiligd door caoutchouc mousse.

Een groot aquarium, waarin zich een model uit Surinaamsch hout gebouwde steiger bevind gelegenheid reddingboeien en dergelijke, uit ve lend materiaal vervaardigd, te demonstreeren.

In de tea-rooms zal ditmaal wederom propagan maakt worden voor de eigen d.i. de Ned.-Indische

In de groote zaal wordt in het bijzonder de aan gevestigd op de ook in Ned.-Indië steeds meer in kenis toenemende waterkracht en electriciteit.

Eenige fraaie maquettes en modellen, expres uit Indië voor dit doel hierheen gezonden en andere dezelfde reden hier te lande vervaardigd, alsmede groot aantal overzichtelijke grafische en andere stellingen, zullen den bezoekers toonen, over krachten van dezen aard in Indië beschikt kan

Voorts zijn natuurlijk weder de verzamelingen algemeenen aard aanwezig, zoodat er een algemeen zicht van de grondstoffen en producten van het zeesche Nederland te vinden zal zijn. Ambtenaren het Departement van Koloniën en van het Ko Instituut zullen als vroeger geregeld zitting houd

Van Week tot Week.

20—26 JANUARI.

De nood te Wonosobo. De resident van Kedoe, de Van der Jagt, heeft een voorloopige raming maakt van de door de aardbevingen te Wo geleden materieele schade. Deze bedraagt f 15 ongerekend het verlies van bouwgronden, te staanden oogst e.d.g.

In de tweede helft van Dec. had de resident geveer f 90.000 ontvangen, de bijdragen van roe- en Kloetfondsen inbegrepen.

De reis van den Landvoogd uitgesteld. Volgens (20 Jan.) is de reis van den Landvoogd naar matra uitgesteld tot September.

Kolonisatie in de Lampongs. Het Bat. Nieuws meldt, dat het vrijwel vaststaat, dat de kolonis proef in de Lampongs binnenkort zal wor opgegeven naar aanleiding van den ongunstig gezondheidstoestand. (Aneta, 20 Jan.).

De Directeur van Justitie met pensioen. Aan Mr. F. H. Cowan, Directeur van Justitie, is met ing van 8 April op zijn verzoek eervol ontslag leend, onder toekenning van pensioen. (A 19 Jan.).

Examens. Universiteit te Leiden. Candidaatsex Ned.-Ind. recht de heer C. C. J. Maassen en W. Fock.

Gezondheidsbureau voor het Verre Oosten. Bij besluit is benoemd tot vertegenwoordiger van derlandsch-Indië op de conferentie, welke Februari te Singapore door den secretaris raal van den Volkenbond is bijeengeroepen betrekking tot een aldaar op te richten ge heidsbureau voor het Verre Oosten, dr. J. J. Lonkhuyzen, hoofdinspecteur, hoofd van den gerlijken geneeskundigen dienst te Batavia.

Inhouding van gelden. De minister van koloniën in de Staatscourant bekend, dat het perce hetwelk wordt ingehouden van de bedragen, door tusschenkomst van zijn departement gedelegeerd aan hier te lande woonachtig zinsleden of crediteuren van in Nederland Indië vertoevende ambtenaren, officieren of pensionneerden, met ingang van 1 Februari teruggebracht van 3 op $1^{3}/_{4}$.

Nieuwe stoomschepen van de Kon. Paketvaart-Mij. directie van de Kon. Paketvaart-Mij. laat 5 schepen in Rotterdam bouwen, ingericht voor lading- zoowel als passagiersvervoer. schepen zullen genoemd worden naar Gouverneurs-Generaal van Ned.-Indië, Diemen Rooseboom, van Goens, Speelman, van en Duymaer van Twist.

P. T. Boelhuis †. Te Baarn is op den leeftijd van jaar overleden de heer P. T. Boelhuis, oud-voerder bij de Kon. Paketvaart-Mij.

Sluiting eener Sarekat-Rajatschool. De Resident Kediri heeft de Sarekat-Rajatschool te Sreng sloten, wegens gebrek aan beleefdheidsvormen de onderwijzers en het voorkomen van de groo wanorde. (Aneta, 24 Jan.).

ndbouwhoogeschool te Wageningen. Bij Kon. Besl. van 12 dezer is de heer L. van Vuuren te Amsterdam voor het tijdvak van 1 Febr. 1925 tot 5 Febr. 1926 belast met het geven van een cursus in de economische geographie van Ned.-Indië aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen.

Papandajan werkt nog steeds. In den nieuwen Papandajan-krater is een groote opening ontstaan, waaruit hevige stoomwolken ontsnappen. Vulcanologen zijn er heen vertrokken. (Aneta, 22 Jan.).

kkenepidemie. Aneta meldt dd. 22 Jan. Een pokkenepidemie heerscht in het district Rokan. Er kwamen veertig sterfgevallen voor, meerendeels van kinderen. Er is een arts heengezonden.

smelterij te Tandjong Priok. Besloten is, een commissie in te stellen om te adviseeren in zake de vestiging van een tinsmelterij te Tandjong Priok. (Aneta, 22 Jan.).

derstapel op Bali en Lombok. De Regeering overweegt, in verband met de groote afneming van het aantal, het uitvaardigen van een verbod van uitvoer van runderen van Bali en Lombok, uitgezonderd de runderen, betrokken door leveranciers van het gouvernement.

E. Rappard †. Aneta seint 23 Jan. uit Weltevreden: De assistent-resident W. E. Rappard is overleden tengevolge van een hersenabsces.

Willem Eduard Rappard werd 24 Januari 1883 te Soerabaja geboren. In 1904 is hij aangesteld als ambtenaar bij den bestuursdienst en geplaatst in Kediri. In 1905 volgde zijn bevordering tot controleur. Hij bleef in Kediri geplaatst tot 1910, in welk jaar hij naar Batavia werd overgeplaatst. In 1914 vertrok hij met verlof naar Europa en werd aangewezen voor de studie aan de N.-I. Bestuursacademie. Na zijn terugkomst in 1916 werd hij geplaatst in Madioen en in 1917 is hem het secretariaat van de residentie Semarang opgedragen. In 1920 is R. benoemd tot assistent-resident en in 1924 geplaatst te Batavia. (N. R. Ct.).

digingsbesluit. De opheffing van de Salariscommissie is, volgens een Aneta-telegr. van 23 Jan., gevolgd door de instelling van een bezoldigingskantoor onder leiding van den heer Grivel.

Communistische actie. Aneta meldt dd. 23 Jan. uit Soerakarta: Een conferentie is alhier gehouden tusschen de residenten van Semarang, Djokja en Solo met de resp. politiechefs, om te komen tot nauwere intergewestelijke samenwerking van de politie in verband met de actie der communisten.

(Men zie ook de rubriek „Uit de Europeesche Pers" in dit Nr.).

Gerritsen †. Den 23en dezer is te Rijswijk op 67-jarigen leeftijd overleden de heer J. G. Gerritsen, gep. kapitein van het O.-I. leger.

Opsporing van den orang pendek op Sumatra. Aneta telegrafeert dd. 23 Jan.: Een expeditie tot opsporing van den aapmensch(?) vertrekt eerstdaags onder leiding van den ass.-resident Schmidt naar Poeloe Rimau, waar kapitein Bor de noodige voorbereidingen treft.

Ossewaarde † In den ouderdom van 54 jaren overleed den 23en Jan. te 's-Gravenhage, de Heer H. Ossewaarde, leeraar aan de Koningin Wilhelminaschool te Batavia m/v.

Inkomstenbelasting. Bij ordonnantie is bepaald dat in 1925 dertig opcenten op de Inkomstenbelasting zullen worden geheven. (Aneta, 24 Jan.)

Hospitaalvliegtuig. Een Havilland, omgebouwd tot hospitaalvliegtuig, heeft een schitterende proefvlucht gemaakt. (Aneta, 24 Jan.)

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit den Volksraad.

In de Pers, w.o. het *Bataviaaasch Nwsbl.* (17 t/m. 23 Dec.) en *de Locomotief* (18 t/m 22 Dec.), lezen wij verslagen, overzichten of redactioneele beschouwingen over de in den Volksraad behandelde onderwerpen: *de voorstellen, de militaire salarissen; de goeroe-ordonnantie, de wijziging van art. 123 R.R.; Onderwijs, vereenvoudigde spelling, de circulaire van het Departement, de Leidsche brief, dr. Van Loon, een medische hoogeschool gevraagd.*

De heer *Kerkkamp* heeft bij *motie*, mede onderteekend o.a. door den heer *Van der Weijden*, verzocht, *dat geen onderscheid worde gemaakt tusschen de verschillende landaarden bij de bepaling der aanvangsbezoldiging van den gemeenen soldaat.* Beide militaire specialiteiten hebben met tal van voorbeelden aangetoond, dat een scheidingslijn, te trekken tusschen de Amboneezen eenerzijds en de uit andere bevolkingsdeelen gerecruteerde soldaten anderzijds, niet slechts onbillijk is, maar ook ongemotiveerd. (*B. N.* 18/12).

Langdurig en hartstochtelijk is van gedachten gewisseld over *de motie-Kerkkamp. De splitsing* tusschen Amboneezen en Menadoneezen eenerzijds en de ongegradueerden van anderen oorsprong anderzijds gemaakt, *is op tweeërlei grond afgekeurd.* In de eerste plaats werd hierin toepassing van een rascriterium gezien en achtte men het onderscheid dus politiek verwerpelijk. In de tweede plaats gold als overweging der voorstellers (twee oud-hoofdofficieren) dat dit onderscheid geen grond kan vinden in meerdere of mindere geschiktheid van de eene groep boven de andere; zij betwisten niet, dat de Ambonees in het raam der tegenwoordige leiding als militair geschikter is dan bijv. de Javaan, maar betogen, dat dit juist een gevolg is van die leiding, die, hield zij meer rekening met de bizondere eigenschappen van den Javaan, dezen precies zoo goed bruikbaar zou kunnen maken als den Ambonees. Het materiaal voor een frisch debat ligt hier — dat voelt men — opgestapeld. Er zijn felle woorden gevallen; ten slotte heeft waarschijnlijk bij een groot aantal leden den doorslag voor de bepaling van hun stem gegeven, dat de nieuwe regeling het rassensentiment in het leger zou kunnen toespitsen. *De motie is aangenomen.* De stemmen waren zeer verdeeld: de P.E.B.-leden van inheemschen landaard stemden, met den heer s' Jacob, vóór; de I. E. V.-ers tegen, met uitzondering van hun militaire specialiteit; de Christelijke groepen voor en van den Vrijzinnigen bond de beide leden uit den grooten Oost, Kayadoe en De Queljoe, natuurlijk weer tegen. (*B. N.* 23/12).

De *Java-Bode* (22 Dec.) brengt uit de enkele woorden van den overste Treu nog even naar voren een antwoord aan hen, die *verbetering van pensioenen van 60-jarigen en andere oud-strijders* bepleit hebben. Hij verwees daarbij naar de begrooting van 1926. Een vrome wensch — aldus het blad — past hier: moge tegen dien tijd de dood geen al te groote verliezen hebben geslagen in de oude garde...... die nog immer strijdt...... om het bestaan......!!

De winning van bevolkingszout op Madoera.

Op vragen van het lid van den Volksraad, den heer Van Lonkhuijzen, heeft de Regeering — volgens de *Deli Crt.* (24 Dec.) — geantwoord dat het *niet juist is, dat onder de „overbevinding bij ledig vallen" zou moeten worden verstaan onbetaald zout,* verkregen door de ter plaatse van inname gevolgde methode van meten. De tegenwoordige methode van meten, waarbij de koyangmaten met kop worden ingeleverd, wordt reeds meer dan een eeuw onafgebroken en met volledig medeweten en goedvinden van beide partijen toegepast. De vraag of in die methode verandering zou kunnen worden gebracht, is reeds ettelijke malen door ambtelijke en niet-ambtelijke onderzoekers onder de oogen gezien. De zoo belangrijk verhoogde inkoopprijs van het zout à *f* 15.— per koyang, wordt in werkelijkheid door de leverende partij ten volle erkend als te zijn de rechtmatige inkoopsprijs volgens de van oudsher bestaande en bij de geheele bevolking van Madoera volkomen bekende wijze van meten. In verband hiermede *a.* bestaat er voor de Regeering geen aanleiding tot restitutie van de waarde van hoeveelheid zout, welke als „overbevonden" wordt aangeduid; *b.* is de Regeering wel bereid te overwegen of het mogelijk zal zijn, zonder vermeerdering van uitgaven, geleidelijk eene andere wijze van meten te doen invoeren, welke met de opvattingen van de Inlandsche zoutmakers in overeenstemming is te brengen.

De invoering van het metrieke stelsel zal daartoe wellicht de mogelijkheid openen. Een stelsel dat reeds zoo lang burgerrecht heeft, zal echter slechts in rustig overleg met de bevolking der zoutlanden en na zeer grondige voorbereiding kunnen worden gewijzigd.

Het *Soerabajasch Hbl.* (17 en 18 Dec.) wijst er op dat de heer Van Lonkhuijzen de vraag gesteld had naar aanleiding van de *„Zoutartikelen"* in het „Soer. Hbl." Het regeeringsantwoord bevredigt niet. Toe te juichen valt 't echter dat de regeering thans toezegt, dat zij

bereid is te overwegen of 't mogelijk zal zijn geleidelijk een andere wijze van meten te doen invoeren.

Tegen de Jeneverstokerij.

Den 17den December had te Weltevreden een openbare *protest-vergadering der Tempeliers* plaats tegen *de jeneverstokerij te Pengalengan.*

De eerste spreker, de heer *Antonisse*, heeft met blijdsch[ap] vernomen, dat de Regeering in de te bespreken kwestie nog geen beslis[si]ng heeft genomen. Spr. hoopt, dat het algemeen protest zal bijdragen tot een afwijzende beschikking.

Hadji Salim verklaarde in een uitvoerig betoog, waarom de Moeslim in het algemeen sympathiseeren moeten met de bestrijding van het drankmisbruik. Immers, aldus spr., in ons geloof is het gebruik van sterken drank evengoed verboden als het nuttigen van spek. Het is een algemeen bekend verschijnsel dat in de Mohammedaansche wereld drankmisbruik toeneemt, welk feit toegeschreven moet worden aan het slechte voorbeeld. Spr. is van meening, dat de regeering hiertegen niet genoeg stelling neemt. Na een vergelijking te hebben gemaakt tusschen Holland en de andere rijken wat drankmisbruik betreft, waarbij Nederland een slecht figuur maakt, noemt spr. het initiatief van Amerika een verblijdend teeken. Spr. verklaart dat hij door middel van zijn orgaan en door tusschenkomst van de Inlandsche vereenigingen, alles in het werk zal stellen om in de Mohammedaansche wereld propaganda te maken tegen de jeneverstokerijen.

De heer *Bax* deelt o.a. mede, hoe destijds in den Volksraad verklaard werd, dat na gehouden onderzoek, het vermeerderde alcoholgebruik gebleken is. De Regeering zou alles in het werk stellen om den strijd tegen alcohol-misbruik vol te houden.

De heer *Kau Bin Tjee* acht het dringend noodig de Regeering te verzoeken geen toestemming te verleenen, mede, wat de Chineezen betreft, uit een nationaal oogpunt. Hij wekt vooral de jongeren op, protest aan te teekenen en wijst op het opiumgebruik, dat jarenlang van nadeeligen invloed is geweest op den bloei van China.

De heer *Westerweel* wekt vooral de jeugd op tot een algemeen protest en verlangt in plaats van een stokerij, scholen en bibliotheken.

Naar *de Locomotief* (18 en 22 Dec.) mede verneemt, heeft het bestuur van de Tempeliers een schrijven ontvangen van de N.-I. Theosofische Vereeniging, waarin namens 1700 leden adhaesie wordt betuigd aan de, in de protestvergadering te Weltevreden aangenomen, protestmotie.

De Drank- en Opiumbestrijdersvereeniging Orde van Goede Tempelieren in Ned.-Indië (Laan Trivelli 35, Weltevreden) heeft zich tot den gouverneur-generaal gewend met verzoek de bedoelde vergunning alsnog in te trekken en aldus te wijzigen, dat ter plaatse *alleen spiritus* zal worden vervaardigd en verhandeld, *niet geschikt voor consumptie.*

De *Java-Bode* (22 Dec.) plaatst een motie van *de Indonesische Jeugdvereeniging voor Alcohol- en Opiumbestrijding,* waarin deze als hare meening uitspreekt, dat de oprichting van een jeneverstokerij in deze gewesten, niet alleen een aanslag beteekent op het welzijn van het Indonesische volk, maar speciaal een groot gevaar geacht moet worden voor de thans opgroeiende jeugd.

Het *Soerabajasch Hbl.* (17 Dec.) somt de economische bezwaren op tegen de plannen van den Oostenrijker dr. Zackerzescky om te Pengalengan een jeneverfabriek op te richten. De bezwaren doen zien — zoo concludeert het blad — dat er inderdaad alle reden is sceptisch tegenover de plannen te staan. Het speculatieve in den opzet ligt er dik op. De ervaring leert, dat dergelijke ondernemingen slechts zelden slagen. Dubbel voorzichtig moet men dus zijn ten aanzien van ondernemingen, welker opzet reeds den leek verschillende onjuistheden toonen.

De communistische actie.

Het heeft de aandacht getrokken dat in den laatsten tijd een steeds toenemend aantal *Inlanders naar China* vertrekt, voor het meerendeel naar Hongkong, doch vermoedelijk met bestemming Sjanghai. Zooals men weet, zit *Semaoen* sedert eenigen tijd weer te Sjanghai... Mede heeft de aandacht getrokken, dat de *drukke correspondentie,* waarin communistische voormannen stonden, sterk is verminderd, terwijl de uit China teruggekeerde Inlanders afkeerig blijken van den bekenden lust van reizigers om van hun reizen te verhalen.

A bon entendeur...... merkt de *Deli Crt.* (22 Dec.) op bij dit bericht van „Mataram".

Het *Soerabajasch Hbl.* (19 Dec.) ontleent aan een uitspraak van „Mataram", aan het slot van ee[n] mededeelingen over de communistische conf[erentie] welke te Djogja zijn gehouden, het volgende:

Voorts kregen wij de overtuiging, dat Mos[kou] actie niet met contanten steunt, hoewel men da[ar] naar verzekerd werd, *de beweging op Java in* [n]*zeer goede banen geleid* vond. China eischt [n]teel alle aandacht en financiën der Sovjet op[;] daarna zal wellicht ook Java aan de beurt kome[n]. [Ten] bewijze, dat Moskou inderdaad geen financieele[n steun] geeft, moge het feit dienen, dat de te Batavia b[ijna] klaar gemaakte zetterij en drukkerij tot stand [kwam] door de medewerking van eenige tamelijk verm[ogende] Inlanders. Men kon daarginds dadelijk aan de[n slag] gaan, doch het Bestuur blijkt, ondanks herhaalde[lijk daar]toe gedane verzoeken, niet dadelijk bereid te zi[jn] een vergunning voor het inwerking stellen dezer [druk]kerij te verstrekken. Men is over deze tegenwerkin[g niet] goed te spreken.

De *Locomotief* (15 en 16 Dec.) meldt, da[t het] P. K. I.-bestuur geen vergaderplaats te Jogja ko[n krij]gen, zoodat de openbare vergadering gehouden [werd] te Pasar Gedeh, een plaatsje, 5 paal buiten de s[tad ge]legen. De vergadering, die onder leiding stond v[an ...] *min,* waarnemend voorzitter van het hoofdbestu[ur der] P. K. I., werd door plus minus 5000 personen b[ezocht,] meerendeels afgevaardigden van de afdeeling[en der] P. K. I. en S. R. van geheel Nederlandsch-Indië, [o.a.] die van Semarang, Madioen, Soerabaja, Bandoe[ng, So]lo, Batavia, e.a. Den 19en Dec. vertrekken de [com]munisten naar Soerabaja, alwaar een congr[es zal] worden gehouden van de vereenigingen van [haven]arbeiders. Getracht zal worden om de versch[illende] havenarbeidersbonden in één lichaam te vereeni[gen en] dat te doen aansluiten bij de te Amsterdam ond[er lei]ding van Semaoen bestaande S.P.L.I.

Inlandsch accountants- en administratiebureau.

De heer *Notonindito,* die kort geleden te Berl[ijn tot] doctor in de handels- en economische wetensch[appen] is gepromoveerd, is dezer dagen op Java terugge[keerd]. De nieuwe doctor zal zich in de residentie Peka[longan] vestigen. Met behulp van *mr. Besar,* die zijn adv[ocaten]kantoor te Tegal en Pekalongan houdt, is in de[ze ste]den door dr. Notonindito een *accountants- en ad[mi]nistratiekantoor* opgericht. Het ligt voorts in de [bedoe]ling om een *cursus* te openen *voor boekh[ouden en] handelscorrespondenties.* (Loc. 22/12).

De Inlandsche rubbercultuur.

In het *Bataviaasch Nwsbl.* (20 en 23 Dec.) sch[rijft] kapt. *Vogler* van de Triangulatie over de Inland[sche] rubbercultuur in Djambi. Zijn conclusie is dat de[ze] een vloek dan een zegen is, en dat de rubber ee[n ver]nesten invloed op de bevolking uitoefent. De voeding is duur en eenzijdig, de voedselaanplant [is on]voldoende en de mannen worden lui. Geldverdie[nen is] het eenige doel; eten doen ze niet.

De *Deli Crt.* (27 Dec.) merkt bij het eerste arti[kel op,] dat de gegevens kloppen met hetgeen het blad vr[oeger] al eens mededeelde omtrent den invloed der In[landsche] rubbercultuur in Indragiri en andere str[eken.] Daarom waarschuwde de „D. C." ook meermalen [tegen] de verwaarloozing van de Inlandsche voedselaan[plan]ten, in het bizonder van de rijst. Men kan de bev[olking] moeilijk dwingen om rijst te planten, al is *voorli[chting] door het Bestuur in dit opzicht wel dringen[d ge]wenscht.* De reeds moeilijke voedselpositie van Indië en in het bijzonder van de Buitengew[esten] wordt door de uitbreiding van de bevolkingsru[bber]cultuur ernstig verscherpt. En reeds thans waars[chuwt] de „D. C.", dat die toestand in de toekomst nog wat verergeren zal.

Dat de bevolking den slechten invloed onde[rgaat] van plotselingen rijkdom, voor haar ten minste [rijk]dom, is — zoo vervolgt de *D. C.* — natuurlijk ni[et te] voorkomen. Dat heeft men in de oorlogsjaren in [de] landen van Europa, ook in Holland ondervonden [en] ongetwijfeld lijdt men daar thans nog onder de [demo]raliseerende gevolgen van de veel te groote verd[iensten] uit den oorlogstijd. Dat kan alleen worden ge[neutrali]seerd door voorlichting, opvoeding en onderw[ijs, op]richting van volksbanken, enz. Het is, vooral hie[r, een] bij uitstek moeilijke taak, waarvan de gevolgen [niet te] onderschatten zijn. *Voor het Binnenlandsch Be[stuur] zal daardoor zijn moeilijke arbeid,* in de toekomst [zeer] belangrijk verzwaard worden; vooral in de Inl[andsche] rubberstreken. Een troost is in dit geval echter, dat [de] en in een Oostersch land een gróóte troost — [de] bevolking het geld niet over den balk smijt. *Van sp[aar]zame Inlanders is heel wat te maken.*

UIT DE INLANDSCHE PERS.

heer Djanan Thaib van de Djamiak-El-Azharschool te Caïro.

heer Djanan Thaib is, volgens de inlichtingen, komende in de „Sinar-Sumatra" van 5 Augustus afkomstig uit het land van Menangkabau (West- van Sumatra) en thans ongeveer 33 jaar oud. boren te Sarik district Fort de Kock — Westkust Sumatra —, ontving hij onderwijs op de IIde klas te Sawah Loento en keerde, na het einddiploma hebben behaald, naar zijne woonplaats terug, aan- zijn oom Soetan Sinaro hem voor den handel (1904).

Gedurende de jaren 1905—1908 bezocht hij het bede- te Padang-Pandjang, leerde daar het hardop lezen den Korantekst, welke lessen in de jaren 1909— werden aangevuld in de school te Padang-Dja- (Pajakomboh), waarna in de maand Juli van gemeld jaar de reis naar Mekka werd aanvaard. verblijf aldaar, van 1911 tot 1919, benutte hij de studie van de godsdienstige wetenschappen, plaats had onder de moeilijkste omstandigheden, tijdens den grooten oorlog, toen de voedselvoor- ter plaatse zóódanig gebrekkig was, dat men, de berichten aan zijne familieleden, dagen dat men niet wist hoe men aan voedsel moest

liet zich daardoor evenwel niet ontmoedigen, op zijn God vertrouwen en zette, gesterkt door vertrouwen, de hoogere studies voort.

hadden plaats te Caïro, alwaar de „Djamiak- har"-school gevestigd is en dank zij de hulp van scheidene oelama's te Mekka en van eenige belang- nde vrienden aldaar.

voorwaarden van toelating tot die hooge school niet gemakkelijk en vragen niet alleen voldoende van den Mohammedaanschen godsdienst, doch het door het Egyptische bestuur bekrachtigde advies van het bestuurshoofd te Mekka.

voor den heer Djanah Thaib verkregen gunstig dankte hij hoofdzakelijk aan zijn vriend Hadji Abdoellah, die, afkomstig van Priaman (Mi- kabau) te Mekka woonde en hem in alle opzich- zijne belangstelling wijdde, waarvoor de familie in land hem steeds erkentelijk blijven zal.

toelating had plaats in de maand Juli 1919, ter- aan den heer Djanad Thaib in de maand daarop- nde een examen door de oelama's en leeraren hoogeschool werd afgenomen, met het gevolg, dat de VIIde klasse werd geplaatst.

29en Juni 1924 had zijne promotie plaats, na afgelegde eindexamen en ontving hij den titel van ma", tot groote vreugde van de familieleden, die den eersten Minangkabauer zien, die dit succes alde en van hem verwachten, dat hij een lichten- orts zal zijn in de Menangkabausche samenleving, op het volk aansturen en vertrouwen kan.

een brief aan zijne familieleden, gedateerd Egyp- Juni 1924 en gericht aan de heeren Datoe Ban- ro en hadji Jahja te Fort de Kock, schreef hij ter zijner promotie, dat het examen, hetwelk door oelama's werd geleid, 15 dagen had geduurd en in den vóóravond van den 29sten Juni 1924 al de ma's van de examencommissie hem naar zijne woon- ats hadden begeleid, waarbij de leeraren der hooge- hool en vele zijner vrienden zich hadden aangesloten. Dit groote geluk, dat hem ten deel was gevallen, kte hij in de eerste plaats aan God's goedheid.

erder vroeg hij vergunning nog 3 jaren te mogen en, aangezien hij zoo gaarne ook een Egyptisch ma zou willen zijn.

schrijver van dit artikel, de heer A. Moein Gelar Lembang Alam, wijst de lezers van de „Sinar- tra" op de belangrijke gebeurtenis, dat het aan Menangkabauer is mogen gelukken het oelama- te hebben veroverd aan de Djaminak-El- school, eene instelling van hooger onderwijs, die alleen groote en degelijke kennis van den Moham- schen godsdienst bijbrengt, doch ook in tal van zaken een behoorlijken weg wijst aan hen, studies volgen.

Men zou die instelling best kunnen vergelijken met hooge scholen in Europa en in Nederland, doch toch er een groot verschil ten deze, wanneer men slechts het oog richt op het feit, dat de afgestu- rden van de Europeesche scholen van groot nut voor het wereldlijk gezag, dat van hunne kennis uik maakt overeenkomstig hunne geschiktheid en de afgestudeerde leerlingen van de Djaminak-El- , zooals de heer Djanan Thaib er een is, zijne kennis ter beschikking heeft te stellen van het volk, als wegwijzer in zaken van godsdienstigen aard.

Hij hoopt dat de familie het gevraagde gerekte verblijf van 3 jaren in Egypte niet zal toestaan en dat de heer Djanan Thaib hoe eerder hoe liever zijne voorlichting zal geven aan het Menangkabausche volk, dat een godsdienstigen leider noodig heeft en daarom vraagt.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Is het Chineesche ras in werkelijkheid zóó?

II (Slot).

Het verwondert den schrijver dan ook niet, wanneer hij in de nieuwsbladen leest, hoe de Chineezen elkander wederkeerig bestrijden en in de haren zitten over onderwerpen van algemeen- zoowel als van volksgroepbelang.

Bij de meesten hunner spruit die houding voort uit afgunst en nijd, met het doel meer te willen zijn dan een ander.

Hun geheele polemiek draagt gewoonlijk meer een persoonlijk dan een zakelijk karakter en is zeker niet in het belang van de massa.

Ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra) is thans zulk een pennestrijd gaande in de plaatselijke Chineesche nieuwsbladen „Sinar-Sumatra" en „Radio", waarin groote kolommen gevuld zijn met persoonlijke aanvallen en waarvan somtijds nog geen tien regels aanwezig zijn die het algemeen belang raken.

Eerst golden die aanvallen van de zijde van de „Radio" het nieuwsblad „Sinar-Sumatra" zelve en daarna den persoon van den hoofdredacteur, den heer Jap Gim Sek.

De schrijver betreurt dit verschijnsel te meer van de zijde van de „Radio", omdat hij weet dat de hoofdredactie van dat blad bestaat uit zoovele bekende bekwame redacteuren en redactrices.

Hunne taak is alle berichten, die de menigte belangstelling inboezemen, in het nieuwsblad te plaatsen en te trachten de lezers daarvan te boeien, doch niet om de kolommen te vullen met beschouwingen van privaten aard.

Beter is het de gedachten te spitsen op het streven naar samenwerking en hartstochtelijke eigenschappen van haat en nijd in eigen gemoed op te bergen.

Zoodoende kan het algemeen belang worden gediend en heeft het nieuwsblad nut voor eigen stam.

Alsdan heeft zulk een nieuwsblad waarde.

In afwachting.

In de „Sinar-Sumatra" van September 1924 kan men het bericht lezen, dat een Nederlandsch politieman van het Nederlandsch Consulaat te Shanghai zich onvoegzaam zou hebben gedragen ten opzichte van eene ongehuwde Chineesche vrouw ter plaatse. Hoe de politieman de kamer dezer jonge vrouw is binnengekomen, is niet bekend; hij wilde blijkbaar eens dapper optreden, doch met het ongelukkig gevolg, dat hij, op het hulpgeroep van de vrouw, door de Chineesche politie werd gevat en naar het Consulaatsgebouw werd gebracht, alwaar hij aan den Consul werd overgegeven.

Het is wel jammer, zegt de schrijver, dat de Chineesche politie over zulk een persoon niets te zeggen heeft en zulk een zaak niet zelf kan onderzoeken, omdat, volgens de reeds zoo vele jaren bestaande instelling, de vreemdelingen in China hun eigen rechtspraak hebben, ook zelfs in geval van zaken van moord.

De Nederlandsche strafrechterlijke autoriteit bepaalt zich dan gewoonlijk tot het opleggen van arrest, dan wel tot inhouding van bezoldiging van den beklaagde, die, als de straf geëindigd is, zich vrij gevoelende, wederom opnieuw kan beginnen, aangezien toch nimmer vrijheidsstraffen of zwaardere straffen worden opgelegd.

In het geval, waarvan hier sprake is, wordt nog medegedeeld, dat de familieleden van de ongehuwde vrouw in kwestie tot het Nederlandsch Consulaat het verzoek hebben gericht om den Nederlandschen politie-agent tot waarschuwing voor anderen streng te straffen.

Zij vertrouwden daarbij, dat de Chineesche autoriteiten zich zóódanig in de zaak zouden mengen, dat de beklaagde in geen geval er met eene lichte straf zoude afkomen.

Ook de vrouw zelve diende een protest bij den Nederlandschen Consul in.

Het Maleisch-Chineesche nieuwsblad de „Perniagaän" heeft van Java uit een specialen correspondent

naar China gezonden, met het doel den gang van zaken in dat land te volgen en daarover bericht uit te brengen en deze heeft gerapporteerd, dat de naam van den bovenvermelden politie-agent is De Vries en dat hij naar Batavia zou worden opgezonden.

Vóór dat die opzending evenwel plaats had, werd van uit Shanghai een telegram verzonden aan den heer Ouw Jang Keng, Consul-Generaal van China te Batavia, inhoudende het verzoek op een rechterlijk onderzoek van de Indische autoriteiten aan te dringen en ten dezen aanzien bericht te zenden, doch het antwoord hield in, dat de Consul-Generaal den inhoud van het telegram niet begreep en dat de opzending van den Nederlandschen politie-agent niet noodig was, omdat de zaak door den bevoegden rechter te Shanghai kon worden behandeld.

Dientengevolge blijft men de beslissing afwachten, doch de schrijver is van meening, dat de Chineesche samenleving te Shanghai niet in een lichte straf zal berusten.

Literatuur-Overzicht.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Het Jan.-Nr. bevat eene beschouwing van Prof. Mr. J. C. Kielstra over de mogelijkheden voor industrieele ondernemingen in Ned.-Indië. Dit vraagstuk is in de laatste jaren in koloniale kringen meer op den voorgrond getreden en het oordeel daarover is zeer verschillend, voornamelijk waar het betreft de medewerking van den Staat tot ontwikkeling van de nijverheid op Java.

Dienaangaande is de schrijver niet optimistisch, en hij waarschuwt tegen proefnemingen van staatswege, ook omdat de financiën dit niet veroorloven. Maar hij vertrouwt op onzen ondernemingsgeest. Wat er aan mogelijkheden in onze koloniën bestond, hebben onze ondernemers steeds ten nutte weten te maken; waarom zouden zij juist, nu het de industrie geldt, dit niet doen.

Schrijver zou dan ook niet meer willen doen, dan waarschuwen tegen beschikbaarstelling van kapitaal op grond van technisch gunstige gegevens alleen, en aandringen op onderzoek, alvorens te wagen, vooraf uit oeconomisch oogpunt. „Men vertrouwe voor de vestiging van een industrie in Indië op onzen ondernemersstand; dit vertrouwen zal ook nu niet beschaamd worden", aldus eindigt de schrijver.

(N. R. Ct.).

Tijdschrift der Ned. Mij. voor Nijverh. en Handel.

Het jongste Nr. bevat o.a. een redactioneel artikel „Dank zij ..... Indië", waarvan de conclusie aldus luidt: In de eerste plaats, dat de betrekkelijke welvaart, waarmede Nederland 1925 intreedt, gecamoufleerd is, wijl zij haar poovere eigen plunje bedekt met een rijke Indische sarong. In de tweede plaats, dat om de eigen plunje weer behoorlijk in orde te maken, bezuiniging en belastingverlaging noodzakelijk is. En tevens, dat zij die coquetteeren met het denkbeeld „Indië los van Nederland" vergeten, dat een goed deel van de werkgelegenheid hier te lande te danken is aan orders van Nederlandsch kapitaal in Indië.

Zendingsperiodieken.

Nederlandsch Zendingsblad. Januari '25. Moskeeën te Caïro, door C. W. Nortier (met afb.). — In Memoriam W. Grau (zendeling op Tagoelandang, verdronken op dienstreis). — De berglandschappen van Posso, door J. W. Wesseldijk.

De Java-Post. 19 Dec. '24. Bali en Rome (slot), door H. van Meurs.

De Banier. 12 Dec. '24. — Artikel 123 van het Regeeringsreglement, door een Zendingsman (ontleend aan de Locomotief).

De Katholieke Missiën. Jan. '25. Jaarverslag van de Flores-Missie 1923—24 (met ill.), door A. Verstraelen. — De Apostolische Prefectuur van Padang (met ill.).

Het Zendingsblad. Jan. '25. Mohammedaansche tegenactie op Midden-Java. — De nood van Suriname. De opleidingsschool te Djokja. — Eerste steenlegging Chr. Holl. Inl. Kweekschool te Solo (met ill.).

Tijdschr. v. d. Ind. Centrale v. maatschapp. Arbeid.

We ontvingen een proefnummer van een tijdschrift dat de hierboven genoemde, onlangs te Bandoeng opgerichte vereeniging gaat uitgeven. In een Inleiding zet het Bestuur der „Indische Centrale van Maatschappelijken Arbeid" de motieven uiteen welke tot de oprichting hebben geleid. Onder de vele werkzaamheden

welke hij in zijn arbeidsveld hoopt te betrekk den genoemd: de bestrijding van kinderhuw van polygamie en gemakkelijke echtscheiding Islamitische wereld, de bestrijding van woek opium en drankmisbruik, het verstrekken van kundige hulp aan on- en minvermogenden, he ten van spaarkassen en hulpbanken, van studie voor de studie van leerlingen met aanleg, van huizen en ziekenfondsen, van internaten en bi ken, verbetering van de hygiëne, van arbeidsvo den, ook voor vrouwen en kinderen, enz. enz. derdaad veelzijdig en nuttig program.

Ook hoopt het Bestuur gegevens te verzamel de verrichtingen van alle vereenigingen, di reeds in Indië op maatschappelijk terrein we zijn, zooals bijv. Pro Juventute, Boedi Kamoel Roemer Visscher-Vereeniging en vele andere.

Het adres van de redactie is Ir. P. Fournier t doeng, die tevens voorzitter der vereeniging is secretaris is Ir. A. Poldervaart, eveneens te Ba

Een beoordeeling van den Islam op Java.

The Light is een orgaan van de Ahmadijja in Indië. In het Nr. van 16 Juli '24 is opgenom artikel van Maulana Ahmas, een der twee Indische Ahmadijja zendelingen die in Jogja Maart vertoeven. Hij is in Juni wegens ziekt Lahore teruggekeerd. In het artikel „Muslim Java is" is hij buitengewoon slecht te spreken over standen op Java. Met de verachting van den ware geleerde bespreekt hij de onwetendheid van het in zake den godsdienst en zijn „semi-barbarit eenige plicht die met ijver vervuld wordt is di de bedevaart. Maar met den Islam van vele hadji's is het slecht gesteld. Zij eten vaak met ev genoegen varkens- als schapenvleesch. Zij hebb geen bezwaar tegen desnoods dochters aan de zen en Hollanders, non-Muslims mind you, huwen.

De vrouwen gaan in navolging(!) der Europ gewoonten half-naakt gekleed. Scheiding komt maal veel voor. De Moslimsche groet is niet in De schr. verbaast zich over het „nieuwe insluips niet de roeper vanaf de minaret, maar de trom voorgalerij van de moskee de gebedsuren aange

(Zend.

Register Jaarboek Mijnwezen.

Ter Landsdrukkerij te 's-Gravenhage is versche een Register op het Jaarboek van het Mijnwezen Nederlandsch Oost-Indië over de jaren 1900— door Dr. R. D. M. Verbeek.

Het register is een vervolg op dat van P. van (1882—1899), waaraan dat van R. Everwijn (1881) voorafgegaan was. Dr. Verbeek heeft het sy van zijn voorgangers niet gevolgd, die z.i. te v details zijn getreden; hij heeft zich bepaald tot tisch ingerichte auteur-, zaak- en kaarten-regi welke gemakkelijk den weg wijzen naar de deelen het Jaarboek.

Oedaya (Opgang).

De Jan.-afl. opent met een artikel van den redacteur Raden Mas Noto Soeroto, waarin hij deelt geroyeerd te zijn als lid van de Indone Vereeniging, wegens anti-Indonesische gezindheid wijsstukken: 1°. zijne waardeerende woorden Oedaya gewijd aan de nagedachtenis van Ge van Heutsz; 2°. zijn juichtoon over de aankomst Nederlandsche vliegers te Batavia, en 3°. zijn st naar een samengaan tusschen Nederlanders en nesiërs.

Voor deze wandaden is de hr. N. S. ter verant ding geroepen in een vergadering der Vereeniging Indonesiërs, wat hem o.a. de volgende woorden pen geeft:

„Maar de „grootste straf" kwam al gauw: met weldigende meerderheid werd ik geroyeerd als lid Vereeniging. Ik wenschte den heeren een gezellig gadering verder en nam afscheid van de Indone Vereeniging, een vereeniging van jonge m waarin de leus „los van Holland" zonder co beleden wordt en waarin Hollandsch gesprok en Hollandsche, althans Europeesche, begrip „nationalisme" en „revolutie" hoogtij vieren. deze edele patriotten eigenlijk al lang in hun niet bijbeenen, maar ik bleef er 15 jaar lang en betaalde trouw mijn contributie, omdat ik de eeniging heb helpen oprichten, er driemaal ter van ben geweest en omdat ik ze bleef besch als een [illegible] eene vereeniging van Indonesiërs. Indonesische Vereeniging zegt men: „We willen met Hollanders te maken hebben", maar Holland

faciliteiten worden er met een drogreden gaarne genoten; men bedwelmt zich aan het denkbeeld van een politieke vrijheid, maar de vrijheid des geestes wordt er niet geduld, want alle uitingen der leden in woord en in geschrift zijn aan censuur onderworpen. Kortom: we hebben hier nu te doen met een politieke vereeniging, waarvan de leden zich hebben te onderwerpen aan partij-beginselen".

Voorts bevat dit mooi geïllustreerde Nr. o.m. de volgende bijdragen: Pangéran Dipo Nagoro. — Hoogescholen in Indonesië. — Het geschenk van het Java-Instituut aan de Rechts-Hoogeschool. — Inheemsche schilderkunst op Java, door S. Kalff. — Nieuwe fluisteringen (poëzie), door Noto Soeroto. — Maleisch gedeelte: Pemberitaän pertoendjoekan oentoek Wonosobo. — Bahagian „Artha".

Korte Berichten voor Landb., Nijverh. en Handel.

Uit den inhoud van No. 51—52 (19 Dec. '24). De met thee beplante uitgestrektheid in Ned.-Indië gedurende 1923. — De invoer van Ned.-Indische producten in Indië. — Overzicht der waarde van den in- en uitvoer in 1000-tallen guldens in de laatste 5 jaren, enz.

De Indische Mercuur.

Nr. van 23 Jan. De nieuwe jaarpublicatie van het Statistisch kantoor van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg, betreffende de groote cultures, door C. W. Bagchus. — Handleiding voor de Deli tabakscultuur, door D. J. Sanders; besproken door Prof. Dr. A. van Bijlert. — De koloniale afdeeling op de 12de Jaarbeurs te Utrecht. — De reorganisatieplannen der Proefstations. — Afd. „Bergcultures" der Vereeniging ter bevordering van Landbouw en Nijverheid. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over economische onderwerpen, arbeidsvraagstukken, nijverheid, delfstoffen, enz., diversen.

Eigen Haard.

In het Nr. van 24 Jan. wijdt R. M. Noto Soeroto een waardeerende beschouwing aan den schilder P. A. J. Moojen en zijn Indisch werk. Talrijke reproducties van Moojen's stukken vergezellen den tekst.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 25: Korte berichten van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 42. Cassia Leschenaultiana (een groenbemester). — Een gevaar! (ziekte in den aardappel op Java). — Landbouwzaken in den Volksraad (vervolg). — De herkomst van thee. — Versterking van de paditeelt in Ned.-Indië, door Dr. R. Broersma (ontleend aan de N.R.Ct.). — Proefstation en Plantersvereeniging.

* * *

Sumatra- en Java-tabak. Statistisch overzicht op handels- en financieel gebied. Jaargang 1924. Samengesteld door Dentz en Van der Breggen te Amsterdam. Uitgave Januari 1925.

Gids voor Malang en omstreken. Samengesteld door K. Rudnai. Met ill. (Malang, N. V. Jahn's Drukkerij).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, No. 51. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Tochten langs West-Borneo. X. Het opknappen der rivierbakens. Met ill. (Het Nederlandsche Zeewezen. 17 Jan. '25).

Uit Indië. II. Eenige wenken betreffende tropische uitrusting e.a. (Orang Peladang. Jan. '25).

Herinneringsbundel uitgegeven ter gelegenheid der ingebruikneming van het Instituut voor tropische geneeskunde te Leiden. Uitgegeven in opdracht van de Vereeniging voor tropische geneeskunde Rotterdam—Leiden. Niet in den handel. (Leiden, S. C. Doesburgh).

Vogelbescherming in Nederlandsch-Indië. (Levende Natuur 29, No. 8, blz. 255).

Ueber ein Pfeilgift aus Borneo, von L. Rosenthaler. (Pharm. Zentralbl. 1925, bl. 20).

Aesthetiek en oorsprong der Hindoe-kunst op Java, door Prof. C. P. Wolff Schoemaker. Bespreking. Met ill. (Holl. Express, 24 Jan. '25).

Een verlofganger uit den Raad van Indië (n.l. S. van Deventer), door S. Kalff. De achteruitgang van de Europ. Lagere School en hoe die te stuiten (vervolg). (De Ind. Verlofganger, 23 Jan. '25).

Onze vaderen in Amboina, door H. W. Bredée (eerste gedeelte). (Mork's Magazijn, Jan. '25).

Suriname.

Wij ontleenen aan de „N. R. Ct." van 23 Januari, Avondblad C, het volgende verblijdende bericht:

De gouverneur van Suriname, mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, heeft in een onderhoud met een journalist van het Amsterdamsche Persagentschap gezegd:

„Nu mijn verloftijd geëindigd is, keer ik met meer hoop voor Suriname terug dan waarmede ik hier ben gekomen. Er hebben zich tijdens mijn verblijf in Nederland mogelijkheden ontwikkeld, die gunstige perspectieven voor de toekomst openen.

In het algemeen is het te betreuren, dat de belangstelling voor Suriname in Nederland zoo gering is. Niettemin is het mij gelukt, een Nederlandsche onderneming bereid te vinden, binnenkort in Suriname de mogelijkheid van de oprichting van een nieuwe suikerfabriek ter plaatse te komen bestudeeren. Voorts zijn enkele andere Nederlanders, die door een Amsterdamsch bankiershuis worden gesteund, voornemens, te verzoeken, een groot terrein in Suriname in onderzoek te mogen nemen, teneinde ook daar, indien dit onderzoek gunstig uitvalt, een suikerfabriek te stichten.

De belangstelling van buitenlanders voor Suriname is echter veel grooter, dan die van onze landgenooten.

Het is reeds bekend, dat een zeer krachtig Amerikaansch concern de goudwinning in Suriname ter hand gaat nemen, waartoe reeds in December van het vorige jaar twaalf deskundigen te Paramaribo zijn aangekomen en naar het binnenland zijn vertrokken. Enkele dagen geleden mocht ik voorts de toezegging ontvangen, dat een van de sterkste Duitsche concerns — zoo niet het machtigste — dat voor verschillende soorten van ondernemingen in Suriname groote belangstelling toont, binnen enkele maanden deskundigen naar Suriname zal zenden".

Baron Van Heemstra meent, dat de teleurstellingen, in Suriname opgedaan, volstrekt niet ongunstig afsteken bij die welke men aanvankelijk ook in Oost-Indië ondervonden heeft.

„Wanneer men nagaat", aldus zeide hij, „welke onmetelijke schatten in vorige eeuwen uit Suriname zijn voortgekomen (is met name niet een der aanzienlijkste gedeelten van Amsterdam met Surinaamsch geld gebouwd?) en wanneer men bedenkt, dat de vruchtbaarheid van het land dezelfde is gebleven, terwijl men van de rijkdommen van het binnenland nog veel te weinig op de hoogte is, dan kan er niet aan getwijfeld worden, of Suriname heeft inderdaad, bij goede exploitatie, een toekomst van beteekenis."

* * *

Over het vertrek van den Gouverneur op 23 Januari schrijft hetzelfde blad:

Een groot aantal personen heeft vanmiddag bij het vertrek van Amsterdam van het stoomschip Stuyvesant, waarmee de gouverneur van Suriname, mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, met zijn gezin naar Suriname terugkeert, van zijn hartelijke belangstelling doen blijken. Enkele ondernemingen te Amsterdam hadden bloemen gezonden voor de echtgenoote van den gouverneur, die te IJmuiden aan boord komt, en verscheidene personen kwamen baron Van Heemstra aan de Surinamekade een voorspoedige reis wenschen. Namens den minister van koloniën was aanwezig de chef van diens kabinet, de heer Th. van Voorthuysen; namens de Nederlandsche Handel-Mij. waren er haar directeuren, de heeren mr. J. Bierens de Haan en F. P. J. Vester. Voorts deden den gouverneur onder meer uitgeleide de heeren J. van Hasselt en D. Hudig, directeuren van de Kon. West-Indische Mail; mr. C. F. Schoch, hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank; mr. H. H. A. van Gybland Oosterhof, oud-directeur van de Petroleummij. Corona in Mexico, en jhr. mr. D. E. van Lennep, lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Klokslag 12 uur klonk de laatste stoomfluit en werd het anker geheschen. Nog geruimen tijd wuifde baron Van Heemstra over de verschansing zijn vrienden toe.

* * *

Den 19en Januari was het zestig jaar geleden dat de Surinaamsche Bank te Amsterdam werd opgericht. Reeds bij Koninklijk Besluit van 19 Mei 1864 was de bevoegdheid verleend om gedurende 25 jaar, nadat de Koninklijke bewilliging op de statuten zou zijn verleend, in de Kolonie Suriname als circulatiebank op

te treden. Op 18 Juli 1865 werd de Bank in de Kolonie voor het publiek geopend en sedert dien dag heeft zij alle lotgevallen met de Kolonie gedeeld, in tijdperken van vooruitgang en van inzinking. Ook in dezen tijd van economische malaise doet de Bank elken dag onverstoorbaar haar arbeid ten behoeve van een behoorlijk geldverkeer in de Kolonie en van de Kolonie met het buitenland en mocht daarbij tot nog toe ongeschokt zich handhaven.

Het tegenwoordig college van commissarissen bestaat uit de heeren Abram Muller, J. C. Gülcher, C. M. van Rijn, G. H. Hooft van Vreeland, C. E. ter Meulen en J. van Hasselt. Als hoofddirecteur fungeert reeds sedert bijna 20 jaar mr. dr. C. F. Schoch en de directie te Paramaribo is in handen van de heeren mr. A. van Traa en C. L. Cool.

* * *

In de Surinaamsche bladen allerlei gissingen naar het doel van het concern dat zoo'n groot aantal ingenieurs naar Suriname heeft uitgezonden, maar de ingenieurs laten voorloopig niets los. Uit de omstandigheid dat de Minister van Koloniën de heeren warm heeft aanbevolen mag men afleiden dat de plannen van het concern aan de Regeering bekend en welkom zijn.

De ingenieurs hebben reeds een bezoek gebracht aan het Kabelstation en zijn daarna vertrokken naar het placer van de Compagnie des mines d'or aan de Lawa, waarom men in Suriname vermoedt dat overneming van de concessie in de bedoeling ligt. Het groote aantal deskundigen wettigt echter de verwachtingen dat men verder strekkende plannen koestert.

In „De Surinamer" van 28 December lezen wij:

„Zijn wij goed ingelicht dan is ons Bestuur buitengewoon royaal tegenover de uitgekomen Amerikanen.

De heeren moeten alles vrij hebben, volgens onze berichtgevers. Vrij reizen, vrij logeeren en eten, alles vrij. Op Albina is het al net hetzelfde. Ook daar hebben de heeren alles vrij. Zelfs van invoerrechten op hetgeen zij te St. Laurent koopen, zijn ze vrijgesteld"....

„Vrij eten" komt ons wel zeer eigenaardig voor. Aan contanten zal het de heeren wel niet ontbreken.

Wij hopen dat de Minister van Koloniën bij de a.s. behandeling van de Surinaamsche begrooting iets zal loslaten over de bedoelingen van het concern.

* * *

Aan hetzelfde blad wordt uit Albina geschreven, dat er flink gewerkt wordt aan de verbetering van den weg naar Moengo tapoe, die tot een rijweg wordt gemaakt. Over twee maanden moet hij gereed zijn en kan men van de eene plaats naar de andere fietsen.

* * *

Onze lezers zullen zich herinneren wat wij eenigen tijd geleden mededeelden over de plannen der Fransche Regeering om het bagno in Fransch Guiana op te heffen.

„De Surinamer" maakt nu melding van geruchten dat Fransch Guiana voorloopig nog als strafinrichting zal worden gebruikt en alweer een nieuw transport van 500 verbannenen daarheen onderweg is.

* * *

Afscheid van den heer Welle. Zondagmorgen heeft, zoo meldt „de West" van 30 December, het personeel op Mariënburg afscheid genomen van den heer M. C. J. Welle, den aftredenden agent, en zijne echtgenoote, die per stoomschip „Nickerie" Vrijdag de kolonie verlaten. Er werden hartelijke woorden gesproken en den heer en mevrouw Welle fraaie geschenken aangeboden.

De Britsch-Indiërs der plantage boden in den namiddag den heer Welle een feest aan. Er werd een borstbeeld van den heer Welle onthuld, aangeboden als een huldeblijk van de Britsch-Indiërs.

Na 32 jaren gestagen arbeid verlaat de heer Welle — voegt „de West" hieraan toe — nog betrekkelijk jong den dienst der Nederlandsche Handel Mij. en neemt afscheid van een kolonie die hem zoo dierbaar geworden is dat hij niets liever wenscht dan er nog eens terug te keeren. Omgekeerd zal ook menigeen in Suriname in dankbare herinnering aan hem terugdenken.

* * *

Afscheid op de Oranjeschool. 23 December hebben het personeel en de leerlingen van de Oranjeschool den scheidenden directeur, den heer Heckers, een afscheidsfeest aangeboden. Ook de wd. gouverneur, de commissie van onderwijs en andere genoodigden waren aanwezig.

De wd. gouverneur, de inspecteur voor het onderwijs en de voorzitter van de commissie van onderwijs hebben het woord gevoerd. Ten slotte bedankte de he[er] Heckers voor de ondervonden waardeering en de [...] aangeboden geschenken.

De heer Heckers, die al 50 jaar bij het onderwij[s] is sedert de oprichting van de Oranjeschool, nu 25 [jaar] geleden, daarvan het hoofd geweest. De inrichting, [die] met 160 leerlingen geopend werd, telt er thans o[ver]veer 500 en is dan ook herhaaldelijk vergroot.

„Suriname" van 27 December brengt in een hoo[fd]artikel welverdiende hulde aan dezen bekwamen [en] zeer populairen onderwijzer.

* * *

In hetzelfde nummer van „Suriname" lezen wij, d[at] verwacht werd de ingenieur Edgard Parlongue, [...] directeur-generaal van de Cie. „Tropica", verge[zeld] van de heeren gebrs. Borea.

Het voornemen bestaat om spoedig de werkza[am]heden aan de Corantijn krachtig te hervatten on[der] leiding van den heer Parlongue.

Deze ingenieur heeft, gezien zijn dienststaat, re[eds] veel ervaring opgedaan in de bosch-exploitatie....

„Het is te hopen — aldus het blad — dat Trop[ica] die het er toch niet bij laat, trots de tegenslagen [van] vroeger, thans succes mag hebben, ook in het be[lang] van ons land en zijn bevolking."

* * *

Naar aanleiding van de voorgenomen onderwijs[ver]sobering, waardoor een aantal onderwijzers ook bij [het] bijzonder onderwijs zouden moeten worden ontslagen, [is] van het Sur. Ond. Gen. het denkbeeld uitgegaan, om [een] volkspetitie tot de Koningin te richten, opdat het [niet] tot zulke versobering kome. In een te Paramaribo [ge]houden vergadering werd besloten al vast een tele[gram] aan de Koningin te zenden met verzoek de ver[sobering] op te schorten, in afwachting van eene petit[ie] uit Suriname.

Wij komen in een volgend nummer op deze belan[g]rijke kwestie terug.

* *

Deze week leverde, aldus „de West" van 16 Dece[m]ber, de Cultuurtuin het tienduizendste geocule[erde] sinaasappelboompje af. Het bevond zich onder een [be]stelling van twee honderd boompjes, gedaan door [den] heer Van 't Hoogerhuys, die de boompjes zal planten op zijn erf nabij Poeleplantje. Het tienduizendste ex[em]plaar zal, ter onderscheiding, geplant worden binnen een hekwerk.

De belangstelling in de jonge sinaasappelcultu[ur] blijft gelukkig groot. Bestellingen komen bijna dagelijks in. Vermoedelijk zullen deze maand nog een duizen[d] worden afgeleverd.

* * *

„De West" van 30 December schrijft:

„Met de Commewijne worden ongeveer 800 kist[en] sinaasappelen naar Amsterdam verscheept, een [...] veelheid van 150 duizend vruchten. Het was aardig o[m] de bedrijvigheid te zien welke het inpakken de laats[te] dagen veroorzaakte op de markt aan den Waterkant."

* * *

Ds. A. S. Baljon te Spaarndam, die op 26 Febru[ari] naar West-Indië vertrekt, wordt te Paramaribo pre[di]kant bij de Luthersche gemeente.

* * *

En nu, wat wij zouden kunnen noemen een perso[on]lijk feit:

Eenigen tijd geleden verzochten wij onze collega's [in] Suriname om ons niet eens in de vier weken de blad[en] te zenden, maar de zendingen te verdeelen over [de] verschillende mails. En nu schrijven „Suriname" [en] „De Surinamer" dat wij onze berichten zelden of nooit aan deze bladen ontleenen, maar aan „De West". [Dat] is niet omdat wij voorkeur hebben voor dit blad, maar omdat de redactie zoo welwillend is om [ons de] bladen met iedere mail te zenden, waardoor wij [niet] zoo'n groot pak tegelijk te lezen krijgen. Zoo kan [het] soms gebeuren dat wij berichten uit „Suriname" [en] „De Surinamer" via „De West" vermelden, vóór [de] eerstgenoemde bladen ons bereikt hebben. Dat wij de bladen met groote aandacht lezen, zullen de collega's wel willen geloven. Ons wordt nu ook het nieuwe weekblad „De Periscoop" toegezonden, waarvoor wij zeer erkentelijk zijn.

Curaçao.

De poenale sanctie.

De Koloniale Raad haast zich niet met de Memorie van Antwoord op het ingediende ontwerp. En dit is begrijpelijk. Zelden bereikte dit lichaam een zóó ingrijpend vorostel zóó onvoldoende toegelicht. Het noodige licht zullen de raadsleden zichzelf en elkander moeten verschaffen en dit zal tijd kosten, omdat men de bronnen daarvoor allicht op Curaçao niet bij de hand heeft. Men zal willen weten, wat er in Indië en Holland over dit instituut in de laatste jaren gezegd en geschreven is. Immers, zonder er ook maar aan te denken Oost en West hier naast elkaar te zetten, meenen wij toch, dat een zich terdege op de hoogte stellen van wezen en werking van de poenale sanctie in Nederlandsch-Indië niet straffeloos verwaarloosd kan worden. Vooreerst om de principieele vragen, die zich hierbij voordoen, van ethischen en van juridischen aard. Het stellen van deze vragen is gemakkelijk genoeg; aan de principieele beantwoording zit meer vast. Wij mogen niet veronderstellen, dat daarom de Memorie van Toelichting over dien kant van het vraagstuk zwijgt. Vóór- en tegenstanders mogen wij met een enkel woord wel verwijzen naar de rede van Mr. Cowan, directeur van justitie, op 6 November 1923 over dit ontwerp in den Indischen Volksraad gehouden, en naar de „Beschouwingen over de poenale sanctie", door *het comité Nieuw-Indië* aan de leden der Staten-Generaal in Nederland aangeboden.

Maar naast de theoretische zijde staan de practische vragen, die zich voordoen. En dan vestigen wij er nog eens den nadruk op, dat wij er bij onze eerste opmerkingen van zijn uitgegaan, dat de praktijk een maatregel als de voorgestelde noodzakelijkheid maakt. Nochtans zonder toe te geven, dat dit inderdaad zoo is. Wij willen nu ook wel eens vragen, hoe een, wel is waar minder omvangrijk, maar toch ook niet bepaald klein, bedrijf als dat van de *Mijnmaatschappij Curaçao* het stelt met haar arbeidskrachten. Volgens het *Koloniaal Verslag* 1923 werkten daar gemiddeld 560 arbeiders, waarvan ongeveer de helft Arubianen. Van de C. P. M. geeft dit verslag geen aantal op. Maar hierop willen wij nog eens in het bijzonder wijzen, dat het Bestuur der kolonie den voorgestelden maatregel ook wil toepassen op inheemsche werkkrachten. In Oost-Indië geschiedt dit niet.

En dan komen wij nog eens terug op wat wij zeiden over de noodzakelijkheid van een nauwgezet toezicht van overheidswege op de overeenkomsten. Dat toezicht zal in ieder geval zeer omvangrijk moeten zijn. Men zal moeten beginnen bij het sluiten ervan, en vooral niet moeten verslappen bij de uitvoering. In de Oost heeft men een wervingsordonnantie en een arbeidsinspectie. Omtrent deze laatste halen wij dit aan uit een artikel van Mr. H. J. Bool in *Vragen des tijds* van verleden jaar: „Aan haar goede werking toch wordt het van alle zijden toegeschreven, dat de toestanden zoozeer verbeterd waren." Voor zoover men voor de C. P. M. of welke andere Curaçaosche onderneming ook buiten Curaçao gaat „werven", zal men reeds moeten missen de mogelijkheid van zulk toezicht, dat op Java veel misstanden tracht te voorkomen. Dit toezicht moet overigens van tweeërlei aard zijn: het moet de wijze van werven omvatten en den inhoud der overeenkomsten. Een geheele reeks bepalingen van openbare orde is daarbij onvermijdelijk. Ook om het toezicht op de naleving mogelijk te maken. Dit laatste is nu in theorie althans mogelijk in Cûraçao, maar ronduit gezegd, wij gelooven, dat de daarvoor geschikte krachten in de kolonie (sit venia verbo) geheel ontbreken. Ook ongerekend hare gewone onbekwaamheid, kan men deze taak aan de politie niet opdragen. Hiervoor is noodig een keurkorps van geschoolde ambtenaren, dat Curaçao mist.

De Lago Petrol. Cy op Aruba.

Deze Petroleum-Mij. breidt op Aruba haar werkzaamheden langzaam aan uit. Op het oogenblik heeft zij reeds 6 tankschepen in de vaart op Maracaibo, die geregeld ruwe olie aanvoeren om het moedertankschip te vullen.

Groote tankschepen van Amerika komen reeds geregeld daar olieladingen innemen. Zoo b.v. de *Swift*-booten, die reeds op Curaçao kwamen, gaan nu op Aruba hun olieladingen halen.

De ingenieur dier Mij., de heer Salmons, is met de Pedeo deze week naar Amerika vertrokken en hoopt in Februari weer op Aruba terug te keeren met baggermachines om de baai van Sint Nicolaas te gaan uitdiepen en langzaam aan ook met tankbouw te beginnen.

Aruba vooruit. (*A. d. C.*)

Twee verdienstelijke ambtenaren.

Curaçao, dat als democratisch gaarne bekend staat, zal 't ons niet kwalijk nemen, dat wij van twee plaatselijke berichten er één maken en tegelijkertijd noemen den inspecteur der belastingen en den deurwaarder bij het hof van justitie. Eerstgenoemde, de heer H. Statius Muller, gaat 's lands dienst verlaten, na jarenlangen dienst in verschillende betrekkingen, laatstelijk als koloniaal ontvanger en in bovengenoemd ambt, waarin nu ontslag gevolgd is. Wij kunnen het begrijpen, dat hieraan toegevoegd is eene dankbetuiging voor de langdurige diensten aan den lande bewezen. Gedurende omstreeks tien jaren was de heer Muller tevens lid van den Kolonialen Raad. Na zijn heengaan uit dit college volgde verleden jaar zijne benoeming tot lid van den Raad van Bestuur. Als zoodanig zal de heer Muller zijne krachten vermoedelijk aan zijn land blijven wijden.

De heer Romijn moge wat minder drukke ambten bekleed hebben — van 1874—1879 was hij in militairen dienst en daarna gerechtsdeurwaarder — hij viert dan ook zijn gouden ambtsjubileum. Maar niet minder verdienstelijk was zijne dienstvervulling. Ieder kent hem, en — ware het niet om zijn ambt — men zou hem een overal gaarne gezien man kunnen noemen. Wij sluiten ons gaarne aan bij allen, die den heer Romijn bij monde of geschrifte gelukwenschen.

H. J. Cohen Henriquez.

Ofschoon de officieele benoemingen er niets van meldden, meenen wij uit eenige andere officieele berichten te mogen afleiden, dat de heer H. J. Cohen Henriquez, oud-postdirecteur en oud-leider der hoedenvlechtnijverheid, is belast met de waarneming der schoolinspectie, vacant door het overlijden van den heer Meerdink.

Koloniale Raad.

In de vacature-A. G. Statius Muller zijn voorgedragen de heer H. J. Beaujou, oud-gezaghebber van Aruba, en dr. H. Polvliet, lid van het hof van justitie, die ook in zijn vorige woonplaats, Zierikzee, een werkzaam aandeel genomen heeft aan het politieke leven. De heer C. H. Jonckheer M.zn. kreeg voor „eersten candidaat" 4 stemmen van de 9.

De Koningin-Emmabrug aangevaren.

Op 13 Dec. l.l. heeft een van de groote booten der *New-Zealand Shipping Cy. Ltd.*, de *Tekoa*, welke lijn eerst kort Willemstad aandoet, de brug aangevaren. Het achterschip schijnt door den stroom verzet te zijn en de ankers hielden niet. Niet minder dan 5 pontons van 't middelste gedeelte van de brug zijn gezonken. Intusschen hebben de ankers de kabels van het electrisch licht en van de telefoon en de pijp van de waterleiding stuk getrokken. Men begrijpt wat een ongerief dit alles veroorzaakt heeft. Op 20 Dec. was de brug nog steeds open.

De *Amigoe* van dien dag schrijft:

„Voor auto's en rijtuigen was natuurlijk de geheele week het verkeer over de haven gestremd, voetgangers moesten zich door pontjes laten overzetten en deze maakten goede zaken. Jammer dat juist de eerste dagen ook de motorboot van de *Trading Co.* defect was. Volgens een publicatie in de *Bol. Com.* heeft deze sinds Donderdag afdoende in de overvaart voorzien door indienststelling van twee pontjes overdag en van de motorboot in de avonduren."

Moeten wij uit dit beroep op het *Boletin Comercial* afleiden, dat de redactie van de *Amigoe*, die toch uit haar kamer op de brug kijkt, als wij ons niet vergissen, het zelf niet hard gelooft, wat hare perszuster hier mededeelt?

Uit den Verren Vreemde.

Ontwapenings-concurrentie.

Het gesol met de ontwapeningsvoornemens geeft elk wat wils. Daar ieder in deze arena zijn stokpaardje berijdt, zoekt hij in dit geharrewar argumenten voor eigen meening, die hij dan ook vindt, maar alleen door het terzijde schuiven van zich tegelijkertijd opdringende redenen ter contrari.

Leek zoo aanvankelijk de vertegenwoordiging van de Ver. St. op de Parijsche conferentie over de intergeallieerden-financieele conferentie een aanwijzing van vermeerderde toenadering tusschen Washington en de

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

„Van-Speykschool".

In het prospectus van de Meisjesschool voor L. O. en (M.) U. L. O. der Vereeniging „Van-Speykschool" te 's-Gravenhage, Van-Speykstraat 34, lezen wij het volgende:

De school is aangesloten bij de Groep Nutsscholen c.a. en bestaat uit de afdeelingen A en B. De eerste omvat zes klassen, de laatste vier.

Het onderwijs in deze afdeelingen is zoodanig ingericht, dat de intelligente leerlingen uit de 6e klasse, die weinig van den leertijd verzuimden, òf op rapport, òf na het afleggen van een examen kunnen overgaan naar H. B. S., Gymnasium of Lyceum. Voor andere geven de drie eerste Mulo-jaren gelegenheid de leerstof te verwerken, die op de H. B. S. en het Lyceum in twee jaar wordt behandeld. Zij kunnen dus aan het einde der 3e Muloklasse examen doen voor de 3e klas van een H. B. S. of Lyceum.

Een leerplan als dit, dat op verscheidene scholen, vooral ook in Indië, reeds zijn toepassing vindt, komt tegemoet aan belangrijke bezwaren, welke zich kunnen voordoen bij den overgang van het Lager Onderwijs naar het Middelbaar of Hooger. Het zal dus o.a. van beteekenis zijn voor de leerlingen uit de 6e klasse der Lagere school, die wel de verstandelijke vermogens bezitten om de leerstof van een H. B. S. te begrijpen en te verwerken, maar die zich niet spoedig genoeg kunnen voegen naar het stelsel van les-geven, veelal door de docenten aan H. B. S. en Gymnasium gevolgd, en afwijkend van de methode, op de Lagere school in praktijk gebracht. De eerste drie jaren van het Mulo-onderwijs geven, vooral wanneer ook op groote zelfstandigheid bij het werk wordt gelet, een geleidelijken overgang en daarbij een degelijken grondslag voor verdere studie.

Voor leerlingen, die haar opleiding aan een Lyceum moeten voortzetten, heeft dit werkplan een bijzondere waarde. Zij toch komen na de drie jaren Mulo-onderricht juist in de nieuwe schoolomgeving, wanneer de splitsing plaats heeft tusschen de groep, die de afdeeling H. B. S. en die, welke de afdeeling Gymnasium zal volgen, en behoeven dus pas op 15-jarigen leeftijd te beslissen, welke richting zij zullen kiezen, terwijl dit anders op 12-jarigen leeftijd had moeten worden uitgemaakt.

Gaat een leerlinge niet over naar een school voor Middelbaar Onderwijs, dan staat de gelegenheid open, na een jaar voortgezette studie het Mulo-diploma A of B te behalen. En ten slotte kunnen de meisjes, die niet geschikt zijn om examen te doen, zich voornamelijk toeleggen op de vakken, welke voor haar de meest practische en vormende waarde bezitten, zoodat ook zij zich nog een groote mate van ontwikkeling kunnen eigen maken. Vooral, waar in alle Mulo-klassen ook de vakken Nuttige en Fraaie Handwerken zoowel als de gewone lichamelijke oefeningen en rythmische gymnastiek worden gegeven, is er in het leerplan gestreefd naar een verscheidenheid van leerstof, waardoor zelfs de minst begaafde belang zal blijven stellen in het onderwijs.

De schoolgelden zijn gelijk aan die, welke bij het Openbaar Onderwijs in rekening worden gebracht; zij worden van Gemeentewege geïnd. Ouders en Voogden betalen echter als lid der Vereeniging een contributie van ƒ 40.—, ook wanneer meer dan één kind uit het gezin de school bezoekt. Deze contributie wordt in halfjaarlijksche termijnen (1 Maart en 1 September) voldaan.

Aan de school zijn uitsluitend prima leerkrachten verbonden.

West-Europeesche regeeringen, Amerika heeft zich gehaast aan die voorspiegeling elken schijn van wezenlijkheid te ontnemen. De te Parijs aangegane overeenkomst legt aan de Ver. St. noch wettelijk, noch moreel eenige verplichting op, luidt 't. De Senaat heeft duidelijk doen uitkomen dat Amerika zijn eigen weg wenscht te bepalen. Dat heeft met de kwestie der wapenvermindering direct niets te maken, maar aanstonds zal blijken waarom wij 't hier toch in verband met dit vraagstuk te berde brengen, eerst echter moet men aanteekening houden van het in Groot-Brittanië aan het protocol beschoren lot.

De eerste ministers van de dominions lieten der regeering weten, dat zij nu hun land niet konden verlaten om in Londen over dit protocol te komen beraadslagen. Zij toonden zich echter tevens onwillig om door telegrafisch overleg tot overeenstemming te komen, zij doen duidelijk uitkomen, dat zij niets voelen voor solidariteit met de Europeesche belangen, en slaan hiermee den bodem in van den geheelen protocol-opzet.

Engeland zelf blijft voor het protocol ijveren, maar besluit tevens om niet alleen de uitbreiding van den vlootbasis te Singapore voor dreadnoughts door te voeren, met de bedoeling zijn grootste slagschepen naar de wateren van het Verre Oosten te verplaatsen, maar 't voegt hier nog nader aan toe, dat het Singapore ook als haven voor de militaire luchtvloot gaat inrichten en het besluit de twee kruisers op stapel te zetten, die in den tijd van MacDonald geschrapt werden.

Mag aan de mogelijkheid van een conferentie in den zomer van 1925, ter behandeling van het in Augustus-September 1924 te Genève opgestelde protocol, niet meer gedacht worden en lijkt de kans op een spoedig hervatten van de nu t.z. gedane en mislukte poging door den Volkenbond ook onwaarschijnlijk, dan zal men geneigd zijn de nu, juist nu, aangekondigde poging van de regeering der Ver. St. om toch een conferentie te houden, van alle geïnteresseerde mogendheden, met uitsluiting echter van Rusland, welke hetzelfde beoogt, als een bij voorbaat veroordeeld ijdel streven beschouwen, ja er niet meer dan een komedie-vertooning in willen zien. Behooren wij tot degenen, die van 't van 't Witte Huis uitgegane initiatief niet veel verwachten om aan de wereld beperking der bewapening te brengen, wij meenen in deze daad toch meer dan een ijdele vertooning te moeten zien.

Willen de Ver. St. en de Britsche dominions niet hooren van een conferentie, die er op gericht zou zijn, hun aan een Europeesche politiek te binden, dan is hiermede immers nog niet gezegd, dat zij niet willen medewerken tot algemeene wapenbeperking, in het belang van den vrede en tot verlichting van den drukkenden last der bewapening te land en ter zee. Ook zijn zij niet ongenegen om uiting te geven aan het zich al sterker zettend gevoel van samenhoorigheid van de volken van Angelsaksische origine. Engeland mag mee komen doen, waar de Ver. St. en de machtige dominions hun stem willen doen hooren in zake de politiek van den Grooten- of Stillen Oceaan, dat is niet hetzelfde als —, dat is zelfs precies het tegenovergestelde van een binden van die regeeringen aan de Europeesche politiek. Ziet Frankrijk de noodzaak in, zooals de bekwame oud-minister van koloniën Sarraut reeds betoogd heeft, om tijdig een goede plaats bij die combinatie te vinden, het zal mogen meedoen, maar men zal 't geen baas laten spelen. Dit alles heeft verhoogde actualiteit gekregen door het zoo pas tot stand gekomen Russisch-Japansche verdrag, en door den loop der zaken in China, die 't de buitenstaanders hoe langer hoe moeilijker maakt, zich tot toezien of het nemen van kleine veiligheidsmaatregeltjes te blijven bepalen. Typeerend is wel dat Genève is gestruikeld over een Japansch-Australisch incident, waarin een Japansch-Amerikaansch geschil (emigratie) opgesloten ligt. Japan speelt fijn spel, door dadelijk wereldkundig te maken dat het voor het Amerikaansche initiatief wel te vinden is, terwijl Amerika toch den Russischen vriend uitsluit, dit doet vooruit begrijpen hoe openhartig(?) men eventueel tegenover elkander zal staan.

Herriot beschouwt Frankrijk als aan het protocol van Genève verbonden, hij wil alvorens op het Amerikaansche voorstel in te gaan, afwachten hoe 't met dit protocol verloopt, maar de teleurstelling, welke Washington gebracht heeft na de financieele conferentie van Parijs — en dit is waarop ik zooeven doelde —, heeft den Franschen premier ook bitter gestemd, bovendien kon de grande république zich in de ontwapeningsconferentie van Genève een plaats toedenken, die zij in Washington niet kan krijgen. In Europa zou zij spelleider zijn geweest, daar Washington zich om West-Europa niet in de eerste plaats zal bekommeren, zal Frankrijk daar openlijk spelbreker moeten worden.

Japan voelde zich alleen staan in het Verre O[...] het heeft, om dit te voorkomen, de langgerekte [...] handelingen met Rusland bespoedigd en beëi[...] Frankrijk voelt voor zich in het Verre Oosten oo[k] vaar van vereenzaamd te worden opkomen, zonder het het middel heeft gevonden om zijn veiligheid in [...] Westen zeker te stellen.

Zij, die zich als de leiders van de Genève vergader[ing] hebben beschouwd, laten de hoop al varen op [...] wereld-overeenkomst, en zoeken nu naar een redmiddel door beperking tot engen kring; hetgeen echter in str[ijd] is met de Volkenbondsgedachte.

Dit alles speelt om de ontwapeningskwestie heen, [...] met dit al en door dit al een kwestie wordt waarvoor [...] wapenvermindering meer een naam dan het doel is.

De Amerikaansche, voor Japan hatelijke, vlootman[oeu]vres, de poging om door geschut met hoogere ele[vatie] het bestaande Washington-verdrag in naam te eerbi[di]gen, maar inderdaad te verkrachten, de sommen uit[ge]trokken voor de marine en de luchtvloot zijn teeke[nend], even welsprekend als de versterking van de strijd[krachten in] delen in Australië, Nieuw Zeeland en bij de Straat [van] Malakka, en als de bemoeienis van Rusland met C[hina] en andere Aziatische landen.

Met dit al is het toch te hopen, dat de Washin[gton] conferentie moge doorgaan. De kans dat zij de [con]flicten, die dreigende wolken doen samenpakken, [...] spoediger of in ernstiger onheil zal doen uitbarsten [...] minder groot dan die van het gevaar verschoven en [ver]minderd te zien, zooals ook de vorige zeemacht-confe[rentie] van Washington uitstel van uitbarsting he[eft] weten te bereiken.

Nederland spitse bij dit alles scherp 't oor. Insulinde ligt niet, als 't moederland, in een kleinen buitenhoek, maar het vormt een lange, breede strook dwars door [...] midden in dat gedeelte van de wereld, waarvoor zich [...] naar het zich laat aanzien, groote gebeurtenissen [...] het zetten zijn. Het zal in Washington om deze rede[n] ook op een volwaardige stem in de beraadslaging heb[ben] te rekenen.

Een nieuwe Noord-Australische staat.

Theodore, de premier van Queensland, heeft in een rede te Brisbane verklaard, dat het hoog tijd wordt [...] verbetering te brengen in den slechten toestand, waarin zich de noordelijke gebieden van Australië bevinden. Het beste middel daartoe acht hij de vorming van een afzonderlijken staat, die het noordelijk en noord-weste[...] lijk deel van Noord-Australië zou moeten omvatten. Hij zou wenschen, dat het Australische gemeenebest e[en] voorloopige regeering voor den nieuwen staat zou be[...] noemen en dat er een leening van £ 20 millioen we[rd] verstrekt om de bevolking van dit gebied te helpen. Zoodoende zou er een bloeiende en democratische st[aat] tot stand kunnen komen en na een overgangsperiode [zou] de bevolking haar eigen parlement kunnen kiezen. Theodore acht zijn plan van groot belang voor het [ge]meenebest van Australië omdat het de „White" politiek zou waarborgen en een groot deel van de regeeringszor[...]gen van de schouders der Australische regeering [...] nemen.

Hij verklaarde zich bereid, persoonlijk in te sta[an] voor het welslagen van zijn plannen, indien men h[em] tot hoofd van den nieuwen staat zou benoemen.

De strijd in Hedchas.

In het Kol. Wbl. van 8 Januari gaven wij de vrede-lievende uiteenzetting van emir Ibn Saoed, die [...] Wahabietische strijders prees voor de wijze waarop [zij] de heilige plaatsen hadden ontzien en die als zijn voor[...]nemen te kennen gaf, om nu verder niet te vechten, [...] voornemen dat veelal opkomt bij een overwinnaar, [die] het bereikte liefst zonder strijd wil behouden. Wij kon[...]den toen ook nog mededeelen dat koning Ali, zoon [en] opvolger van den uitgeweken Hoessein, zich reeds ge[...]reed maakte om de illusie van Ibn Saoed te verstoren. Sedert een drietal weken is de strijd in Hedchas dan ook in vollen gang. Maar hij heeft zich niet bepaald tot dit gevechtstooneel. Volgelingen van den emir der Waha[...]bieten deden strooptochten in Irak, het Mesopotamische rijk waar Hoessein's anderen zoon, Feisoel, als koning troont, en dat Britsch mandaat-gebied is. De Britsche hooge commissaris richtte t.z. een krachtige nota tot Ibn Saoed en een Britsche luchtmacht ondernam tucht[...]tigingsexpedities tegen de Arabische indringers. Medio Januari bracht een bericht over een zoo totale vernie[...]tiging van Ali's strijdmachten, dat hem niet veel anders zou overblijven dan het voorbeeld van zijn vader te volgen: abdiqueeren en verdwijnen. Aan Ibn Saoed werd het voornemen toegekend om zich het geestelijk kalifaat te laten toewijzen, dat men van invloedrijke Mohamedaansche zijde wil instellen ter vervanging va[n]

het afgeschafte wereldsche kalifaat en dat de voormalige sjeik der Senoessi, hiertoe aangezocht, niet heeft willen aanvaarden.

Al heel gauw kwamen nadere berichten echter verhalen, dat de strijd om Djeddah voortduurde. De stad zelf bleef nog gespaard, maar Rabeg en Mekka waren ingesloten, daar een aanzienlijke Wahabieten-macht om Djeddah samentrok.

De invloed van dezen toestand deed zich ook naar buiten gelden. De commissie, die zich bezig hield, om in Maart een Mohamedaansch wereldcongres te Caïro te organiseeren, ten einde de kalifaatskwestie tot een oplossing te brengen, vond, door de gebeurtenissen in Hedjas en in Egypte, het tijdstip niet geschikt om omtrent dit vraagstuk tot conclusiën te komen, en zij besloot daarom het congres een jaar uit te stellen.

Amerikaansch-Nederlandsch grensgeschil.

Het Kol. Wkbl. van 16 Oct. '24 gaf een uiteenzetting van de beteekenis van het geschil over Las Palmas of Miangas, het eilandje door Spanje opgenomen in zijn overdracht van de Philippijnen aan N.-Amerika, terwijl het volgens ons, Nederlandsch gebied is. Thans is door de Ver. St. en onze regeering besloten de uitspraak aan een arbiter toe te vertrouwen. Wanneer de Amer. Senaat en onze Volksvertegenwoordiging hun goedkeuring hieraan zullen hebben verbonden, zal de arbiter in onderling overleg benoemd worden.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Apeldoorn.

Plattelandsbelangstelling.
Jaarvergadering; Wonosobo en de West.

Apeldoorn is een ver uitgestrekte gemeente, waarin gelegen zijn z.g.n. „buurtvereenigingen", welke weer elk het bijzonder de belangen der gemeentenaren in een deel van de gemeente trachten te bevorderen. Behalve dat de besturen dier organisaties zorgen voor materieele belangen als straatverlichting e. d., beginnen ze ook de geestelijke belangen hunner leden te overdenken en te bevorderen. Er is b.v. een buurtvereeniging, waarvan alle leden meteen lid zijn van het Groene Kruis, er worden „familie-avonden" georganiseerd. Aan deze strooming is het te danken, dat wij in overleg met enkele van die besturen, een „*Indischen avond*" konden organiseeren, dank zij ook het initiatief van ons bestuurslid mevr. A. Dijk-Bruijn v. Rosenburg. Zooals 't vorige K. W. reeds meldde, is de avond te Ugchelen goed geslaagd en zoo ook die te Beekbergen op Donderdag 20 dezer. De zaal was weer vol, ook waren de leerlingen der hoogste klasse der lagere scholen aanwezig. De avond bestond uit een korte beschouwing der kaartplaatjes met toelichting en een kleine tentoonstelling. Er waren ook leerlingen van de avondschool, hoewel die niet bepaald uitgenoodigd waren, doch ze hadden hun kwartje medegebracht. Tot 't laatste toe bleef de aandacht gespannen. Het is lang niet uitgesloten, dat we nog eens weer komen en dan met een meer speciaal onderwerp. Het auditorium bestond grootendeels uit den kleinen man. Dit succes heeft er ons toe gebracht te trachten in andere hoeken van onze gemeente ook zulke avonden te organiseeren. We meenen daarmede te handelen in den geest van het *hoofddoel* van „Oost en West".

Als dit in het K. W. verschijnt is onze jaarvergadering reeds voorbij. Daarop zal volgen, vermoedelijk begin Maart, een „*Wonosobo-avond*". Het voorloopig programma is: Spreker de heer Dumont uit Deventer met plaatjes en een opwekkende rede en een verloting van Indische voorwerpen. Hierbij doen wij een beroep op allen, die Indische voorwerpen voor dat doel willen afstaan. Ook zullen we ons in verbinding stellen met „Boeatan", in de hoop dat dit ons zal willen helpen. Wie iets leuks heeft te missen melde dit alvast aan den secretaris. We zullen trachten den avond wat gezellig te maken. Doch vooral: „*Laat nu alle leden komen met zooveel mogelijk kennissen, laat ieder propagandist zijn.*" De netto-opbrengst is voor de Wonosobo-rampslachtoffers van alle rassen.

En dan hopen we nog een avond te kunnen geven over „De West" en er in te slagen den heer Einaar te doen optreden met „De Boschnegers" tot onderwerp.

En waar we in 1924 ongeveer *f* 70.— te kort kwamen, dringen we er ten zeerste op aan: brengt leden en of begunstigers. Er zijn nog steeds menschen en ook leden, die zeggen: „Men voelt toch niets er voor" en die dit een reden vinden zelf ook maar niets te doen. Ik zou zoo zeggen een reden te meer om tien

maal zoo hard te werken, want dàt gevoel moet er uit en zàl er uit, als er samengewerkt wordt!

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Afdeeling Breda.

Den 22en Januari 1925 hield de heer Van Stenis, oud-Resident van Bali, voor de afd. Breda een lezing met lichtbeelden over de Westkust van Sumatra of wel de Menangkabau, waar hij gedurende 10 jaar als ass.-resident geplaatst was en land en volk had bestudeerd.

Zoowel voor hen, die een groot deel van hun leven in de tropen waren geweest, als voor de belangstellenden gaf deze avond een intens genot. Wij zagen in onze verbeelding dit zeldzaam schoone land met zijn schitterende meren, zijn woeste, zware spoorbruggen verplaatsende stroomen, trotsche vulkanen en diepe ravijnen.

De met fijn snijwerk versierde huizen met daken in den vorm van karbouwenhoorns, de typische kleederdracht, de met goud- en zilverdraad doorweven kains, het zelfbewuste karakter der Menangkabauers, hun zucht naar goed onderwijs, hun lust om te debatteeren (de stand der procureurs of procols), met matriarchaat, waarbij de man weinig over zijn kinderen te zeggen heeft (wat vaak tot scheiding aanleiding geeft en verhuizing van den man naar een andere streek), de verlenging van een huis bij een huwelijk, de indeeling der huizen, het afzonderlijk wonen der jongens, enz., dat alles werd op een aangenamen toon en zonneklaar verhaald.

Een woord van dank, door de voorzitster, mevr. Douair. Clifford Kocq v. Breugel aan den spreker, werd door de aanwezigen met een krachtig applaus onderstreept.

De Secretaris,
L. VISSER.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

Vrijdagavond 16 Januari hield de heer J. F. E. Einaar eene lezing met lichtbeelden voor onze afdeeling over de Boschnegers van Suriname.

De schouwburgzaal was zeer goed bezet, waaronder vele scholieren van middelbare scholen.

De Gouverneur van Suriname, Barôn van Heemstra, met verlof hier te lande, gaf door zijn aanwezigheid blijk van belangstelling en onderhield zich in de pauze geruimen tijd met den heer Einaar.

H. P. DEINUM,
Secretaris afd. Haarlem en omstreken.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Dinsdag 20 Januari trad voor bovengenoemde afdeeling als spreker op de heer J. Einaar, uit Rotterdam, met het onderwerp: „De Boschnegers in Suriname", met lichtbeelden.

De Boschnegers in Suriname, aldus spreker, zijn de nakomelingen van die slaven, die in vroeger eeuwen een schuilplaats zochten in de bosschen, om zich te onttrekken aan de mishandelingen waaraan zij vaak waren blootgesteld op vele Europeesche plantages, waar zij werkzaam waren. In hoofdzaak behooren zij tot drie stammen: de Aukaners, de Saramacaners en de Moesinganegers. Aan het hoofd van elken stam staat een opperhoofd. Hunne woningen zijn hoogst eenvoudig ingericht. De mannen houden zich bezig met jacht, vischvangst, houtkappen; de vrouwen verrichten hun huiselijke bezigheden. Ook met fijner werk houden de laatsten zich onledig, zooals borduren en haken; voor de mannen vervaardigen zij de fraai bewerkte schortjes en kuitbanden. Opmerkelijk is het, dat niet de vrouwen, maar de mannen zich met dergelijke sieraden tooien.

De Boschnegers zijn zeer bedreven in de houtsnijkunst. Lepels, zitbankjes en andere huishoudelijke voorwerpen worden door hen op fraaie wijze bewerkt; ook de gevels hunner woningen leggen daarvan getuigenis af. Het slangenmotief is dikwijls het onderwerp van hun versieringskunst, want de slang is hun heilig, evenals vele andere dieren, zooals de gier en de tijger, die zij, behalve hun vele goden, hoog houden en vereeren. Geesten wonen overal: in de boomen, in de steenen. Als een god wordt de kankantree aangebeden en vereerd. Bij of in elk dorp treft men hem aan; niemand zou het wagen, wanneer hij verdord is, hem om te hakken.

Het geheele leven van de Boschnegers wordt letterlijk beheerscht door of staat onder den invloed van

goden, van booze en goede geesten.

Het bevaren der Surinaamsche rivieren wordt zeer bemoeilijkt door stroomversnellingen, watervallen en den rotsachtigen bodem. De Boschnegers zijn echter goede stuurlieden. Met behendigheid weten zij hun slanke korjalen (uitgeholde boomstammen) door al die hinderpalen heen te leiden en gevaarlijke plekken te vermijden.

Het vluchten naar de bosschen wegens ondergane mishandeling behoort gelukkig tot het verledene. Reeds tegen het einde der 18de eeuw verbeterde in West-Indië het lot der slaven. De regeering toch was langzamerhand gaan inzien, dat het een groot onrecht was de negers, uit Afrika ingevoerd, om landarbeid te verrichten, waartoe de Indianen, de oorspronkelijke bewoners van West-Indië, niet in staat waren, zoo slecht te behandelen als bijna overal het geval was. De afschaffing der slavernij in 1863 bevestigde dien beteren toestand.

Een aantal fraaie lantaarnplaatjes, die spreker vertoonde, deed de aanwezigen genieten van de grootsche natuur van West-Indië, van de indrukwekkende tropische oerwouden, die, naar de heer Einaar opmerkte, een uitgebreid studieterrein voor de biologen opleveren.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

H.H. Secretarissen, c.q. Secretarissen-Penningmeesters der Afdeelingen worden herinnerd aan art. 5 van het Huishoudelijk Reglement der Vereeniging, aldus luidende:

„Elk Afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 20sten Januari aan het Hoofdbestuur een alfabetische naamlijst der leden van de afdeeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens een opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en een opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissieleden.

Elk Afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgeloopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeeling in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening, ingericht volgens door het Hoofdbestuur vast te stellen formulier;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche Algemeene Vergadering behandeld wenscht te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijk voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

Van de Redactie.

Het slot van het artikel „Adatrecht van Ned.-Indië", door Mr. P. A. F. Blom, kan eerst in het volgend Nr. geplaatst worden.

Van het Informatie-Bureau:

UIT DEN DIENST IN INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

H. F. C. Tieleman, Commissaris van Politie 1e kl., Den Haag, Laan v. Meerdervoort 376.
B. van der Sterr, Gedipl. Techn. Ambtenaar P.T.T., Alkmaar, Lindelaan 102.
Mej. A. E. C. van Bruggen, Leerares a.d. Alg. Middelb. School Jogjakarta, Den Haag, Regentesselaan 76.
H. Bisschop van Tuinen, Hoofdinspecteur, Hoofd v. d. dienst van Scheepvaart, Nice, Hotel Riveir, Rue Massenet.
R. B. Beeuwkes, Ambt. ter besch. v. h. Hoofd v. d. P.T.T., Den Haag, Van Loostraat 108.
F. J. de Jeer, 1e Commies b. d. Weeskamer te Soerabaja, Den Haag, Galvanistraat 25.
J. C. J. de Bas, Onderbaas-ketelmaker b. h. Marine-Etablissement, Amsterdam, Da Costastraat 132.
J. W. de Vries, Bouwkundige b. d. dienst voor Waterkr. en Electr., Den Haag, Zeestraat 50.
A. Pieters, Controleur b. h. B. Best. op Java en Madoera, Utrecht, Just. van Effenstr. 22.
J. W. de Vries, Klerk b. h. Residentiekantoor te Palembang, Amsterdam, Lassusstr. 5.
W. G. R. C. Rissink, Referendaris ter Alg. Secretarie, Bloemendaal, Hartelustlaan.
J. H. D. Kinn, 2e Commies b. h. Dept. der B. O. W., Rotterdam, p.a. fam. Boeren, Nieuwe Rubensstr. 34.
C. L. van der Plas, Controleur b. h. B. Best., Den Ha[...] p.a. Mevr. Stuffbeen, Archimedesstr. 38.
W. van Reijen, Onderwijzer 1e kl. O.E.L.O., Breda, Goorstraat 6.
M. L. Burgdorffer, Controleur 2e kl. P.T.T., Utre[...] Poortstr. 34.
J. H. Brückmann, Tuinbouwkundig Ambt. b. h. D[...] van L., N. en H., Voorburg, Laan v. Oostenburg 15.
Mevr. M. Kun, geb. Roijers, Commies b. d. S.S. en [...] Rotterdam, p.a. fam. Boeren, Nieuwe Rubensstr. [...]
Mej. J. Roijers, 3e Commies b. h. Dep. v. Gouv. Be[...] Rotterdam, p.a. fam. Boeren, Nieuwe Rubensstr. [...]
Mej. J. Twijsel, 3de Commies b. h. Dep. v. Gouv. Bed[...] Rotterdam, p.a. fam. Boeren, Nieuwe Rubensstr. [...]
Mej. J. E. van Marion, Onderwijzeres 3e kl. O.E.L.O. Den Haag, Van Merlenstraat 54.
A. H. Philips, Assist.-Resident van Soembawa, Den Haag, p.a. Mevr. Israël, Ligusterstraat 97.
W. C. N. van Kuijk, Tijd. Ambt. ter besch. v. h. Hoofd v. d. dienst der Zoutregie, Utrecht, Poortstraat 46[...]

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD

H. F. Brune te De Bilt, F. C. A. M. de Bruyn, Van [...]derenstraat 14 te Nijmegen en G. H. S. Ver[...] Hoofdstraat 140 te Hillegom, allen als onderw[ijzer] 2e klasse bij het Openbaar Europeesche Lager On[...]derwijs.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 's LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin m[...] worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid [tot] mededinging.

1⁰. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs;
b. twee verpleegsters, bekend met röntgenologie, [...] verpleegsters voor het krankzinnigenwezen;
c. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten [of] tijdelijken dienst).

2⁰. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

a. hoofdonderwijzeres met akte Fransch;
b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeeling, onderafdeeling A. B. (voor de betrekkingen genoemd onder 1⁰., *a* en *b*), tot de 8ste afdeeling (voor de betrekking onder 1⁰., *c*) [en] tot de 10de afdeeling (voor de betrekkingen onder 2⁰.)

Mutaties van 21 tot 28 Jan. 1925.

Nieuwe leden.

E. J. Martens, Haarlem, Westerhoutstraat 46. f 5.—
Mejuffrouw E. Feuser, Breda, Baronielaan 92 bis. f 5.—
D. J. K. Wetselaar, oud-Mil. Apotheker O.-I. L., Breda, Groote Markt 47. f 5.—.
G. Boswinkel, Onderwijzer O.-I., Oegstgeest, Wilhelminapark 4. f 5.—.
R. A. Rijkschroeff, Hoofdcommies Dep. v. Gouv. Be[...]drijven, Den Haag, Valkenboschlaan 128. f 5.—.
Restaurant „Senang-Hati", Den Haag, Balistraat 70. f [...]

Afschrijven.

J. Odewald, Comdt. Kweekschool v. d. Zeevaart, Amsterdam, Prins Hendrikkade 189.
Mej. J. Staverman, Utrecht, Willem Barentzstr. 13.

Adresveranderingen.

Mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra, Gouverneur van Suriname, van: Bloemendaal terug naar: Paramaribo. f 10.—.
H. G. Verhoeff, Ind. Jur. Cand., van: Wilnis naar: Leiden, Oegstgeesterlaan 49. f 2.50.
Dr. B. J. Haga, Controleur B.B., van: Den Haag, van Loostr. 64 naar: Zeist, Lawn Tennislaan 5. f 5.—
Dr. P. Hubrecht, van: Doorn, de Paddestoel naar: Den Haag, Heerengracht 19 A. f 5.—.
Mevr. Wed. van Heelsbergen—de Lange, van: Zeist, Tusschen de Dennen 6 naar: Utrecht, Willem Barentzstraat 85.
Ph. C. A. J. Quanjer, Onderwijzer, van: Den Haag, Copernicusstraat 26 naar: Weltevreden, Dep. van Onderwijs.
B. R. van der Most, Commissaris v. Politie van: Delft naar: Weltevreden, Pegansaän 25.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien).
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. XII. **Onze Koloniën.** Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.

1. Nederlandsch-Indië en de handel.
2. Indische toestanden gezien door een inlander.
3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
4. Sarikat-Islam.
5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
8. De Europeesche vrouw in Indië.
9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.

No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
„ 2. Het Javaansch tooneel.
„ 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
„ 4. De theecultuur op Java.
„ 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
„ 6. Een doode taal in Indië.
„ 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
„ 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
„ 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
„ 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
„ 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
„ 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
„ 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
No. 5. Nederlanders in Indië.
„ 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
„ 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
„ 9. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Secretariaat-Penningmeesterschap der Afd. 's-Gravenhage is gevestigd **Heulstraat 17** (zetel Hoofdbestuur).

BESCHIKBAAR.

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoopen te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

s DE UITGEEFSTER.